

Giro d'Burčák

4. ročník - Znojensko

Cyklistické putování po vinicích a ostatních krásách Znojma a okolí sobota 1. – sobota 8. září 2012

Ubytování: penzion Morava, Hakenova 16, Znojmo. K dispozici máme 5 dvoulůžkových a 1 třílůžkový pokoj. Dvoulůžkové pokoje mají společné sociální zařízení na chodbě. Třílůžkový pokoj je se sociálním zařízením, s kuchyňskou linkou a ledničkou. **Pokoje nejsou vybaveny ručníky.** Kuchyňská linka a lednička by byla k dispozici všem účastníkům pro přípravu jednoduchých snídaní a večeří. V případě většího zájmu je možné kapacitu rozšířit o dvoulůžkové pokoje.

Cena za ubytování: cca 290 Kč/osobu/noc (včetně DPH a pobytového poplatku městu).

Doprava do místa ubytování: individuální, sraz účastníků v sobotu 1. září 2012 do 14:00 v penzionu Morava. Pro zájemce o dopravu vlakem je naplánována cyklotrasa Bohutice – Znojmo (délka trasy 32 km).

Kdo má zájem o cestu vlakem, ať se přihlásí do 26. 8. 2012 na e-mail: dracinsky@tiscali.cz nebo na mobil 732 959 402

Odjezd vlakem z Pardubic do Bohutic:

Pardubice 7:02 – Brno 9.14/9:54 – Moravské Bránice 10:26/10:29 – Bohutice 10:49

Zakončení: v sobotu 8. září 2012. Odjezd individuální. Pro dopravu vlakem je navržena trasa Znojmo – Ivančice (délka trasy 48 km) a odtud vlakem do Pardubic.

Ivančice 11:16 – Brno 12:04/12:48 – Pardubice 16:57

13:16 14:04/14:45 16:57

15:16 16:04/16:45 18:57

Stravování: z vlastních zásob, v restauracích ve Znojmě a na trasách. Na třílůžkovém pokoji je možnost vaření kávy, čaje nebo jednoduchých večeří a snídaní.

Přihlášky: nejpozději do 15. května 2012 se zálohou na ubytování ve výši 1 000,- Kč. Je možno se přihlásit i na kratší pobyt. Do přihlášky je ale nutné uvést délku pobytu a v kterých dnech se zúčastníte. Pozdější přihlášky jsou možné, ale bez záruky. Bude záležet na volné kapacitě ubytovny.

V případě odhlášení je nutné počítat se stornopoplatkem. Přihlášky zasílejte Dáše Ehrenbergerové:

e-mail: ehrenbergerová@szs.pardubice.cz, tel. zam. 466 050 217; mobil 739 569 070.

Zálohu uhradte převodem na klubový účet; ČSOB a.s., čú.: 131 627 997 / 0300.

Viz pravidla přihlašování na webových stránkách klubu www.kct-slovan-pardubice.info.

Trasy vedou převážně po silnicích 3. třídy, krátké úseky po silnicích 2. třídy a po značených cyklostezkách na lesních a polních cestách.

Mapy: Moravské vinařské stezky (edice SHOCart, 1:110000)

Podyjí – Thayatal (edice SHOCart č. 164, 1:60000)

Znojensko (edice SHOCart č. 165, 1:60000)

Grafické zpracování tras bylo provedeno pomocí programu Cyklotrasy, verze 2.22

Účastníci akce jedou na vlastní nebezpečí, jsou povinni dodržovat pravidla silničního provozu, dodržovat pokyny vedoucího akce a dbát o svou bezpečnost.

4. a 5. den, úterý 4. a středa 5. září je plánovaný výjezd do Rakouska, proto doporučuji sjednat si na tyto dny zdravotní přípojištění pro cesty do ciziny

Doporučené vybavení:

Vhodné je jakékoliv kolo mimo galuskového. Vhodné oblečení na kolo a cyklistická přilba. S sebou vezměte náhradní duši a lepení, zámek, blikačku, světlo, náhradní oblečení atd.

Kromě aktivního ježdění na kole je plánováno také posezení při víně a koštování dobrého burčáku.

Při této akci je možno plnit podmínky turistických odznaků:

OTO – Znojensko a TTO – Moravský sklípkan.

Trasy připravil a výlet vede: ing. Petr Dračínský (mobil 732 959 402, operátor T-Mobile CZ).

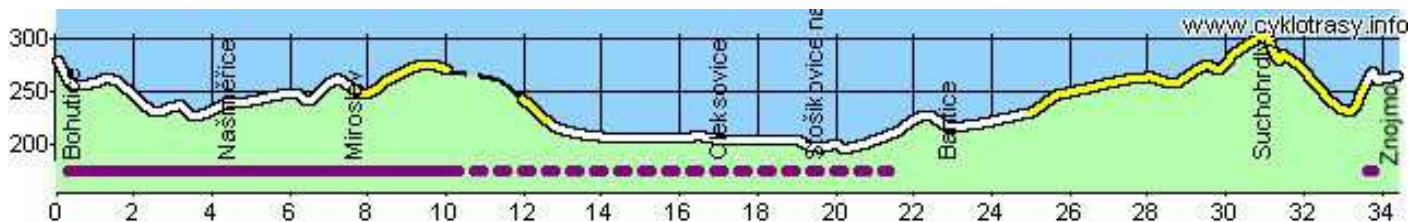
Plánované cyklotrasy:

Trasy mohou být upraveny dle počasí a dle fyzické kondice účastníků.

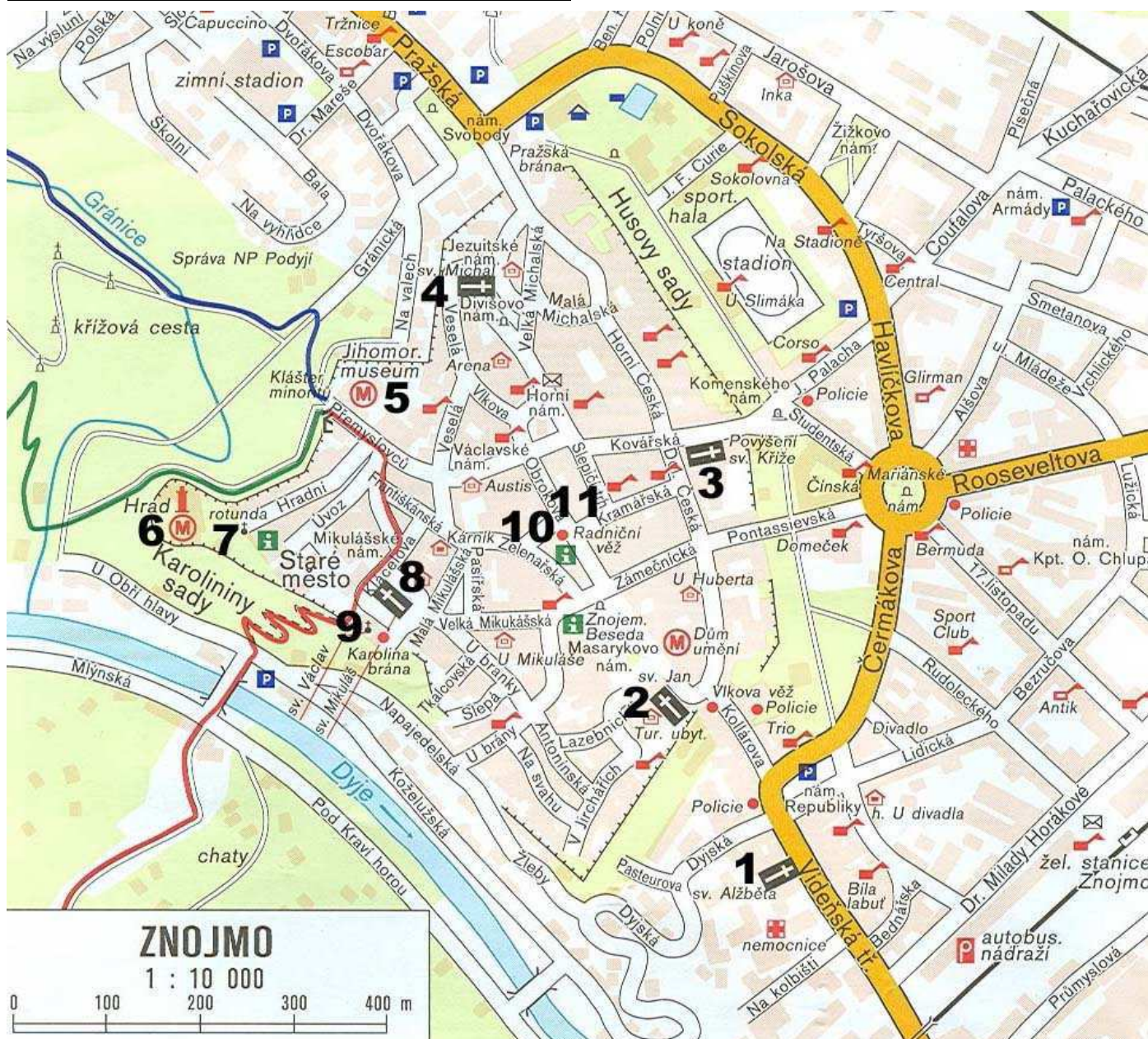
1. den – sobota 1. září

Vlak Pardubice – Bohutice

Na kole: Bohutice [1] – Miroslav [2] – Oleksovice [3] – Stošíkovic na Louce – Bantice – Těšetice – Suchohrdly [4] – Znojmo [5] (délka trasy 35 km, celkové stoupání 254 m).

Odpoledne prohlídka historického centra Znojma

1/ Kostel Sv. Alžběty

2/ Kostel Sv. Jana

3/ Kostel povýšení Sv. Kříže

4/ Kostel Sv. Michala

5/ Klášter minoritů

6/ Znojmský hrad

7/ Rotunda Sv. Kateřiny

8/ Kostel Sv. Mikuláše

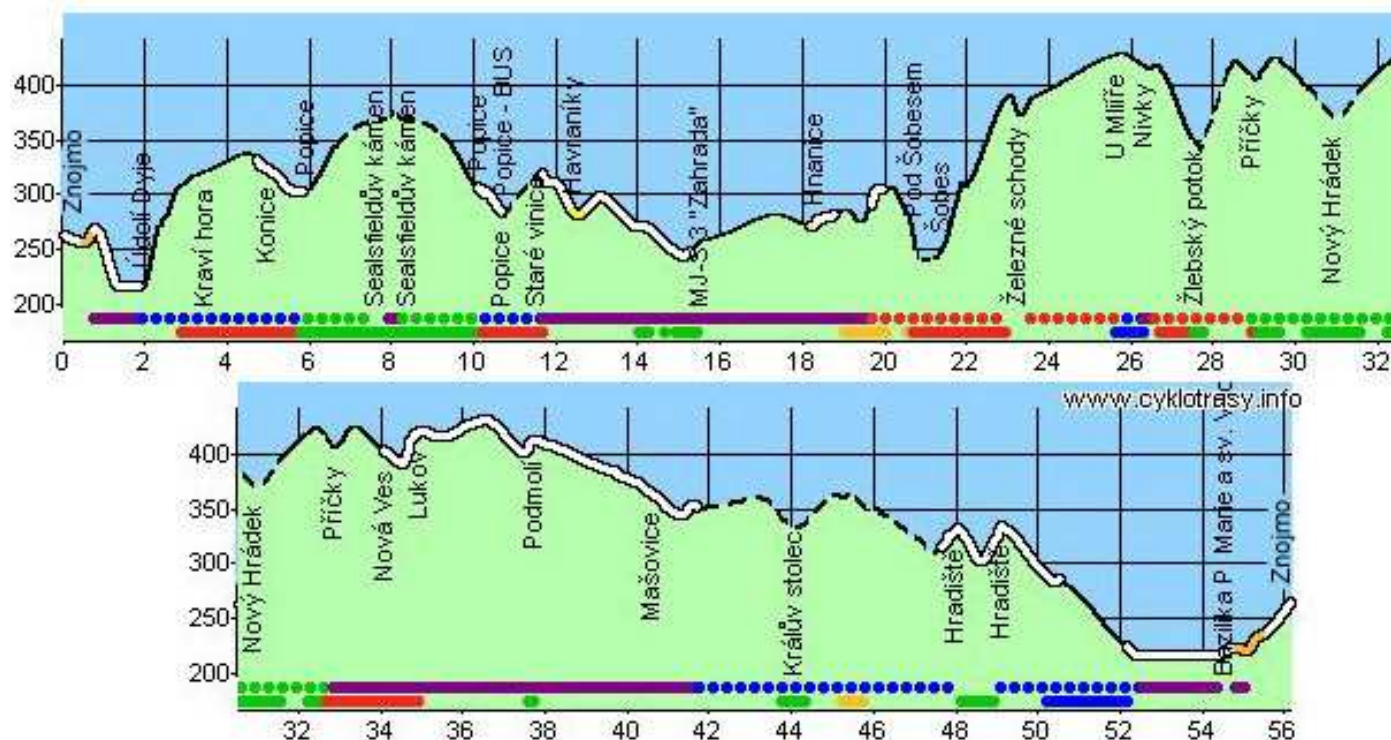
9/ Kaple sv. Václava

10/ Radniční věž

11/ Znojmské podzemí

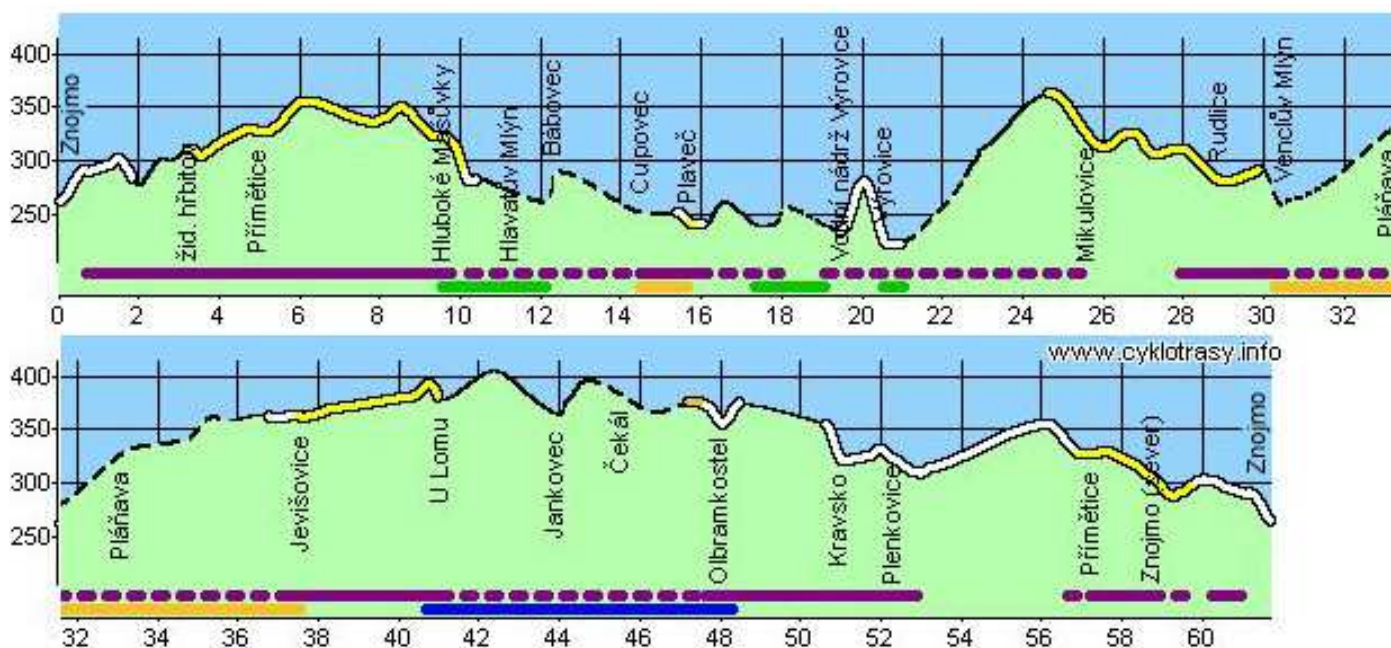
2. den – neděle 2. září

Znojmo [5] – Údolí Dyje – cyklo č. 5000 – Kraví hora – Konice – Popice [6] – odbočka cyklo č. 5001 – Sealsfeldův kámen [7] – zpět Popice – Popická kaple [8] – cyklo Moravská vinná – Havranické vřesoviště [9] – Havraníky [10] – Šatov [11] – Pěchotní srub „Zahrada“ – cyklo Znojemská – Hnanice [12] – Pod Šobesem – Šobes [13] – Železné schody, vyhlídka – U mlíře – rozcestí Nivky – cyklo č. 48 – rozcestí Příčky – odbočka cyklo č. 5002 – Nový Hrádek [14] – zpět rozcestí – cyklo č. 48 – Nová Ves – Lukov [15] – Podmolí [16] – Znojemská – Mašovice [17] – cyklo č. 5000 – Králův Stolec [18] – Hradiště [19] – Znojmo [5] (délka trasy 56 km, celkové stoupání 924 m).

3. den – pondělí 3. září

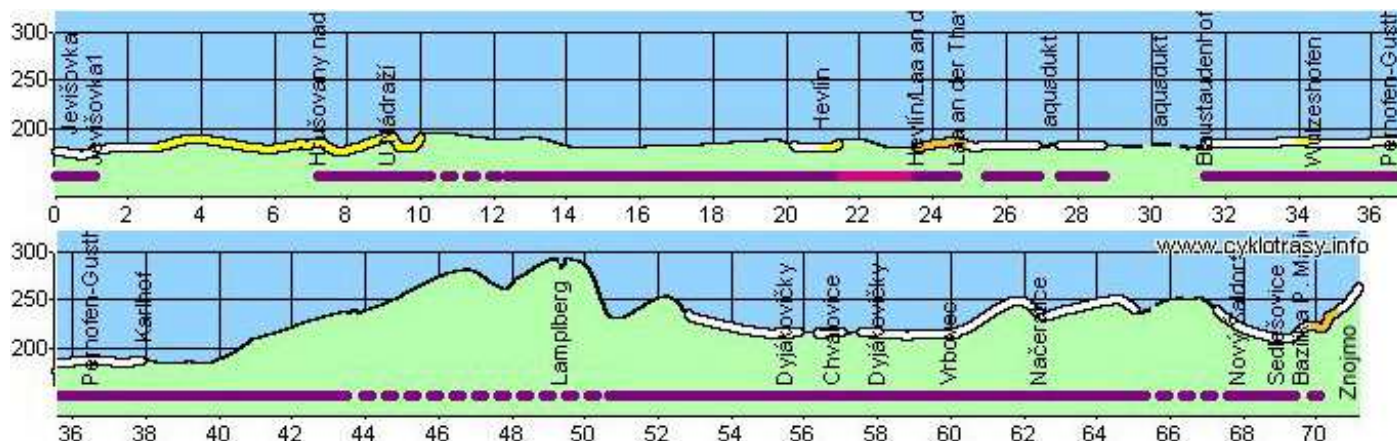
Znojmo [5] – Přímětice [20] – cyklo č. 481 – Hluboké Mašůvky [21] – doporučená cyklo (zelená pěší) – Bábovec – doporučená cyklo – Culpovec – Plaveč [22] – doporučená cyklo a dále zelená pěší – vodní nádrž Výrovce – Výrovce [23] – doporučená cyklo – Mikulovice [24] – Rudlice [25] – Vencův mlýn – doporučená cyklo, žlutá pěší – Pláňava – Jevišovice [26] – cyklo č. 5010 (481) – rozcestí U lomu – cyklo č. 5265 – Jankovec, hájovna – doporučená cyklo (modrá pěší) – Olbramkostel [27] – Kravsko [28] – Plenkovice – po silnici – Přímětice [20] – Znojmo [5] (délka trasy 62 km, celkové stoupání 717 m).

4. den – úterý 4. září

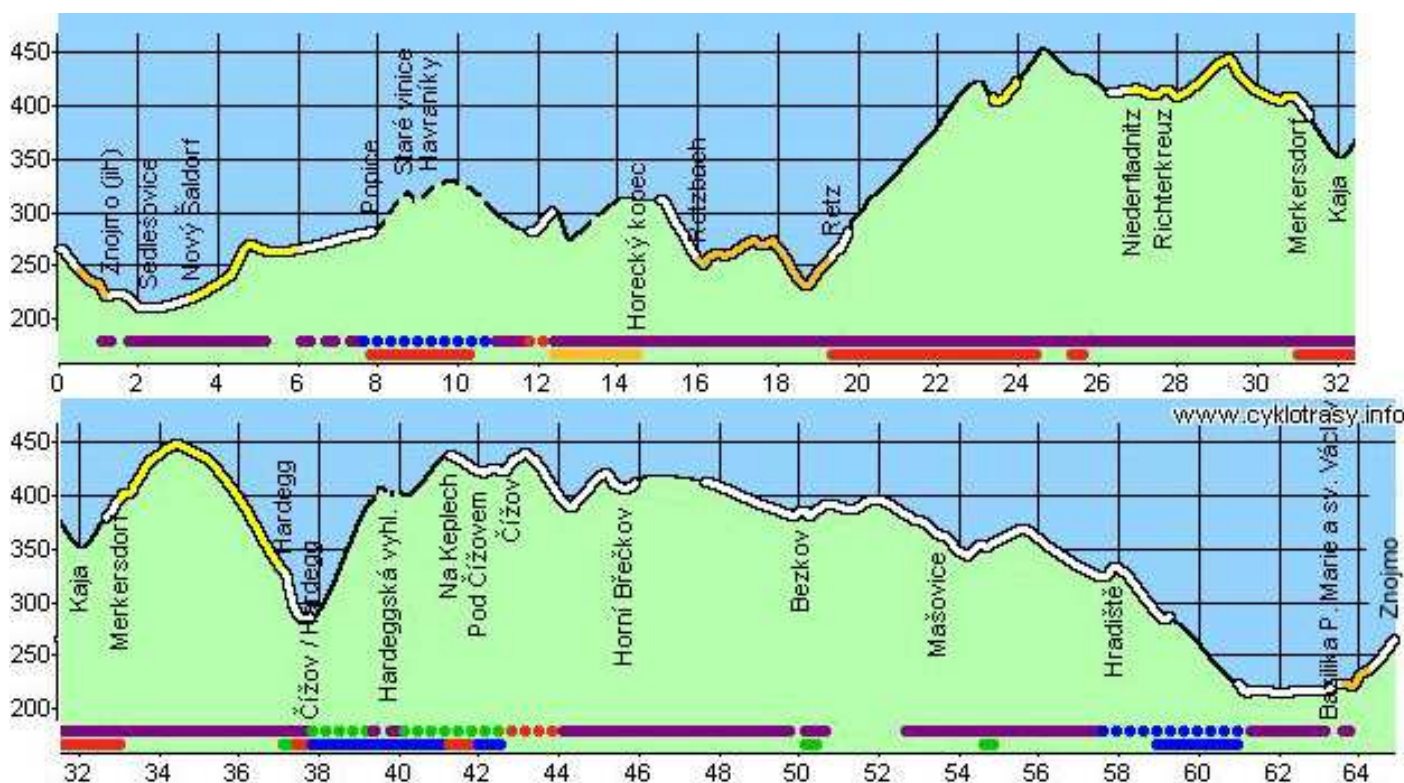
Vlakem: Znojmo 8:55 hod. – Jevišovka 9:37 hod

Jevišovka, ž.st. – Jevišovka, obec [29] – Hrušovany nad Jevišovkou [30] – cyklo č. 5008 – Hrabětice – Moravská vinná č. 4 – Hevlín [31] – hraniční přechod, Hevlín/Laa an der Thaya – Laa an der Thaya [32] – cyklotrasa č. 8 – odbočky na akvadukty – Blaustaudenhof – Wulzeshofen – Perhofen Gusthof – Karlhof – hraniční přechod Seefeld-Jaroslavice – na hranici ostře doleva po doporučené cyklostezce – Lamplberg [33] – na cyklostezku č. 5007 – Dyjákovičky [34] – doleva po Moravské vinné, č. 48 – Chvalovice [35] – zpět Dyjákovičky – Moravská vinná, č. 5007 – Vrbovec [36] – Načeratice – doleva – Nový Šaldorf [37] – Sedlešovice – Loucký klášter – Znojmo [5] (délka trasy 71 km, celkové stoupání 386 m).

5. den – středa 5. září

Znojmo [5] – cyklo č. 5007 – Sedlešovice – Nový Šaldorf [37] – po silnici č. 413 – Popice – Havraníky [10] – Fládnitzké vřesoviště [12] – Hnanický rybník – Znojemská (žlutá pěší) – Horecký kopec – Hailiger Stein [38] – Retzbach [39] – Retz [40] – Windmühle – Hofern – Niederfladnitz – Merkersdorf – Kaja [41] – Merkersdorf – Hardeg [42] – hraniční přechod Hardeg/Čížov – cyklo č. 5003 – Hardegská vyhlídka [43] – Čížov [44] – cyklo č. 48 – Čížovský rybník – Horní Břečkov [45] – cyklo č. 5007 – Bezkov – po silnici – Mašovice [17] – cyklo Znojemská – Hradiště [19] – cyklo č. 5000 – Znojmo [5] (délka trasy 65 km, celkové stoupání 923 m).

6. den – čtvrtek 6. září

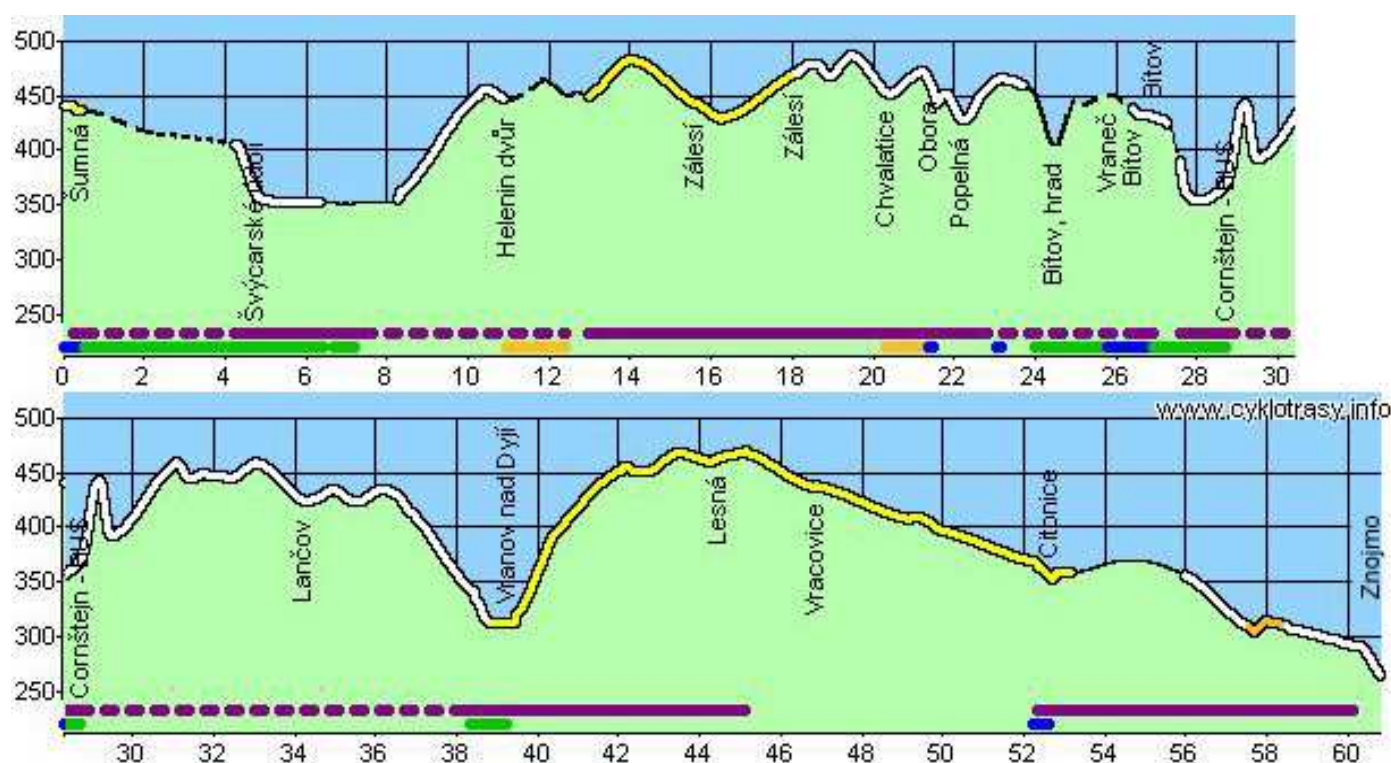
Znojmo [5] – Sedlešovice [37] – Nový Šaldorf – Oblekovice – Bohumilice – Načeratice – Moravská vinná – Strachotice [46] – Micmanice – Slup [47] – Moravská vinná č. 48 – Jaroslavice [48] – Dyjákovice – doporučená cyklo – Velký Karlov [49] (doleva) – křižovatka se silnicí č. 397 – po silnici doprava – Božice – doleva po Znojemská-1 – České Křídlovice – Lechovice [50] – Práče – doleva, doporučená cyklo – Hodonice [51] – Tasovice [52] – cyklo č. 5007 – Dyje [53] – Dobšice – Znojmo [5] (délka trasy 64 km, celkové stoupání 389 m).

7. den - pátek 7. září

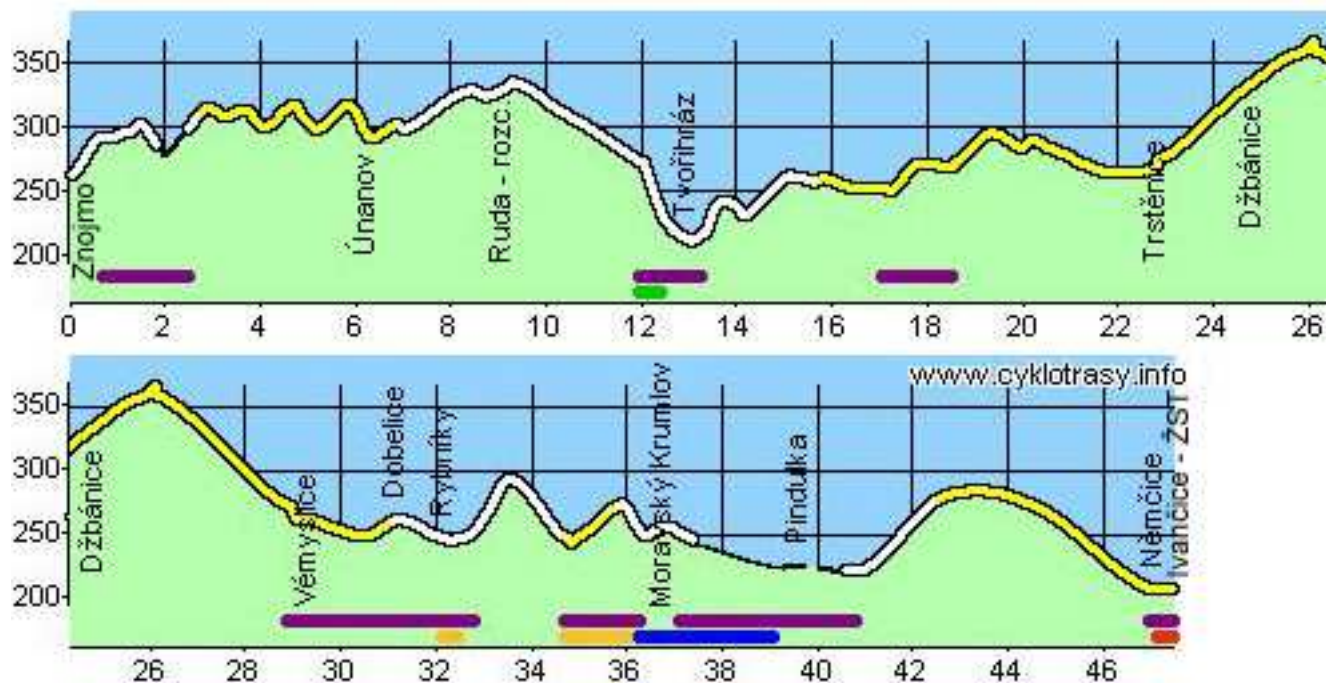
Vlakem: Znojmo 8:59 hod – Šumná 9:24 hod

Šumná – cyklo č. 48 – Švýcarské údolí – Vranovská přehrada [54] – doporučená cyklo – Helenin dvůr – cyklo č. 5007 – Zálesí – Chvalatice [55] – Obora – Popelná – doporučená cyklo – Hrad Bítov [56] – doporučená cyklo, zelená pěší – Bítov – cyklo č. 5007 – Cornštejn [57] – silnice, doporučená cyklo – Lančov – Vranov nad Dyjí [58] – cyklo č. 48 – Lesná [59] – Vracovice – Milíčovice – Citonice – cyklo č. 5007 – Znojmo [5] (délka trasy 61 km, celkové stoupání 723 m).

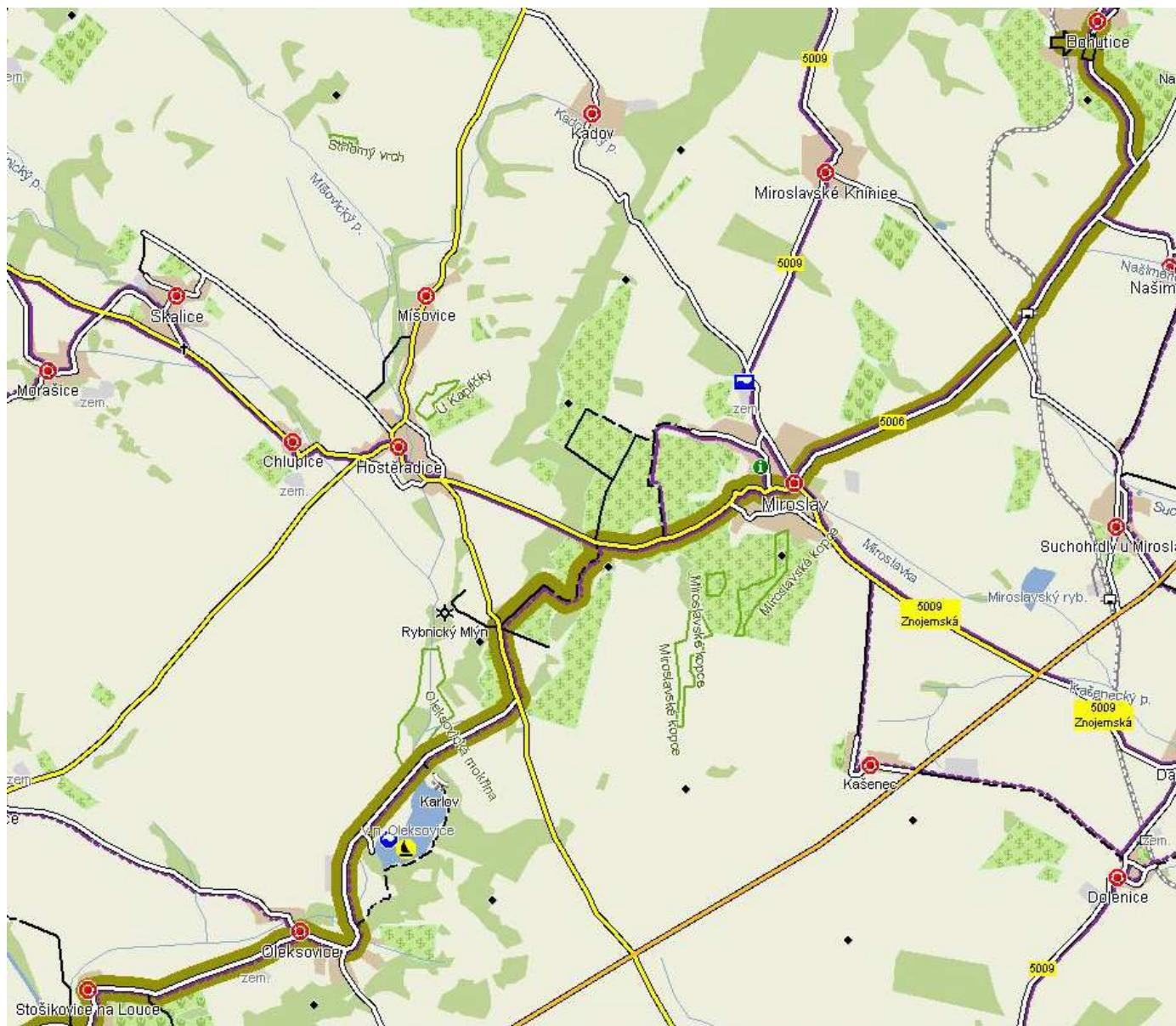

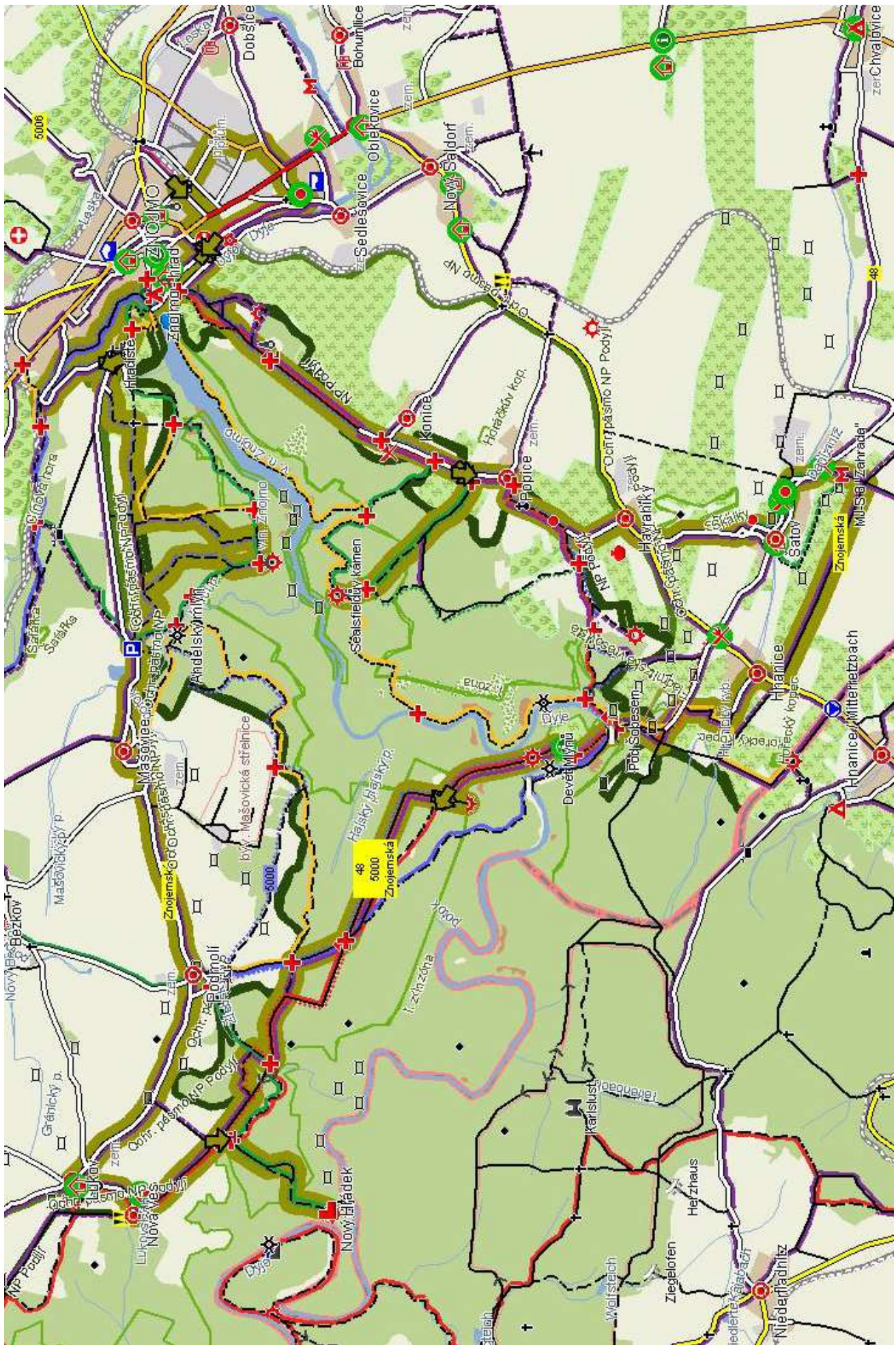
8. den – sobota 8. září

Znojmo [5] – cyklo č. 5000, 481 – Únanov – Tvořihráz – Horní Dunajovice [59] – Trstěnice – Džbánice – Vémyslice – Dobelice – cyklo č. 5006 – Rybníky – Moravský Krumlov [61] – cyklo 5009 – Rokytná – po silnici – Němčice - Ivančice [62] (délka trasy 48 km, celkové stoupání 531 m).

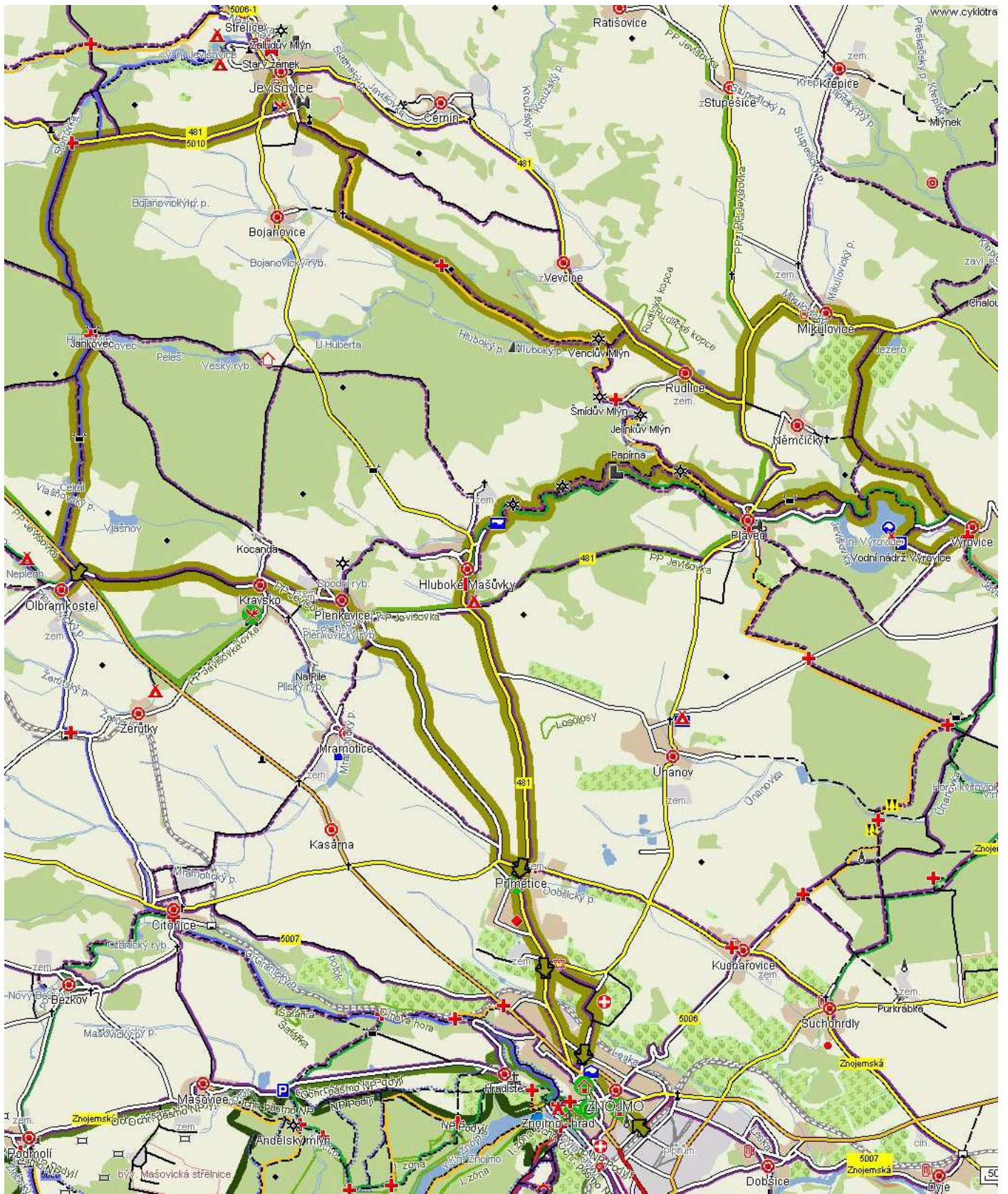

Mapy tras: 1. den – Z Bohutic do Znojma

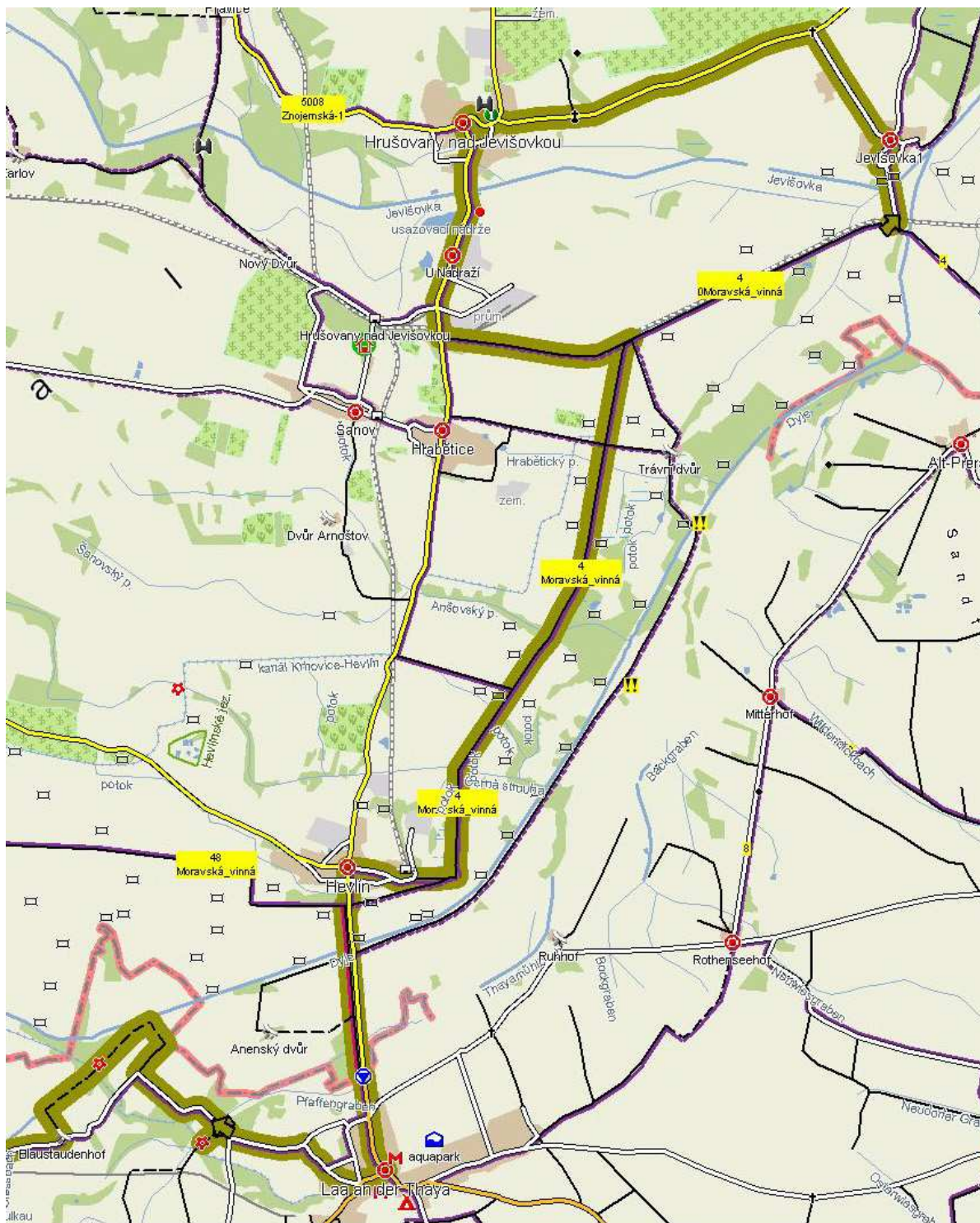

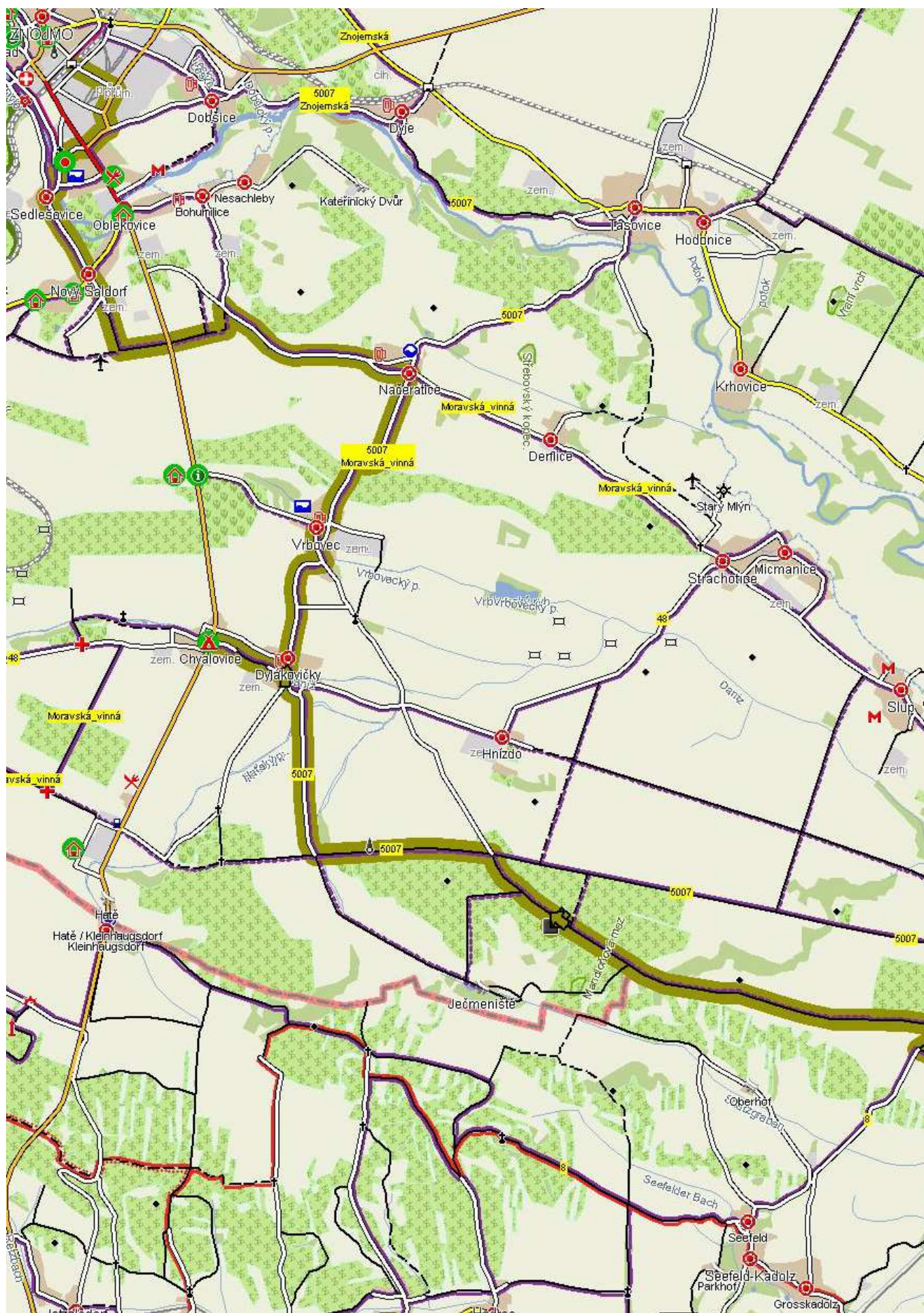
3. den – Jevišovice

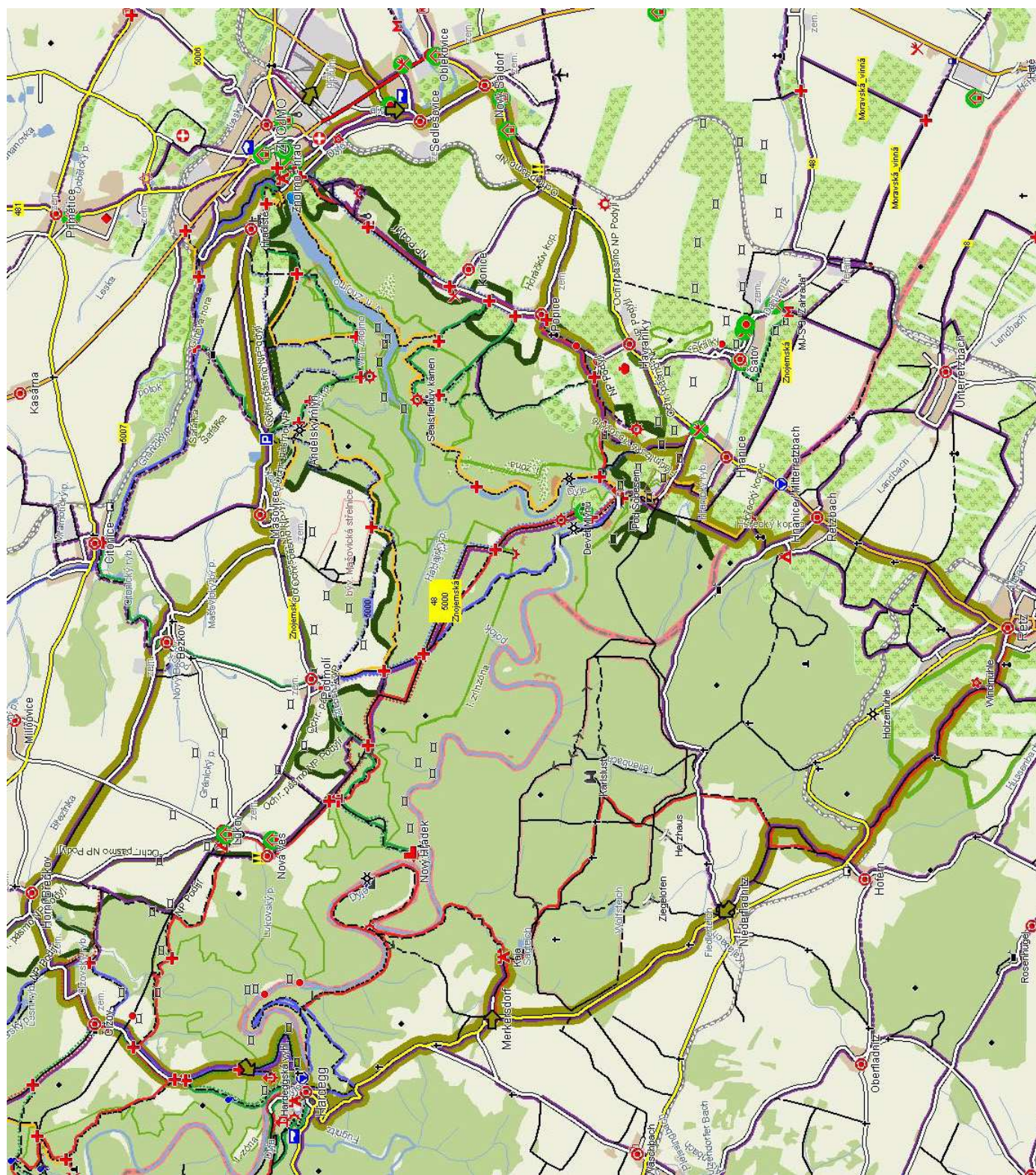

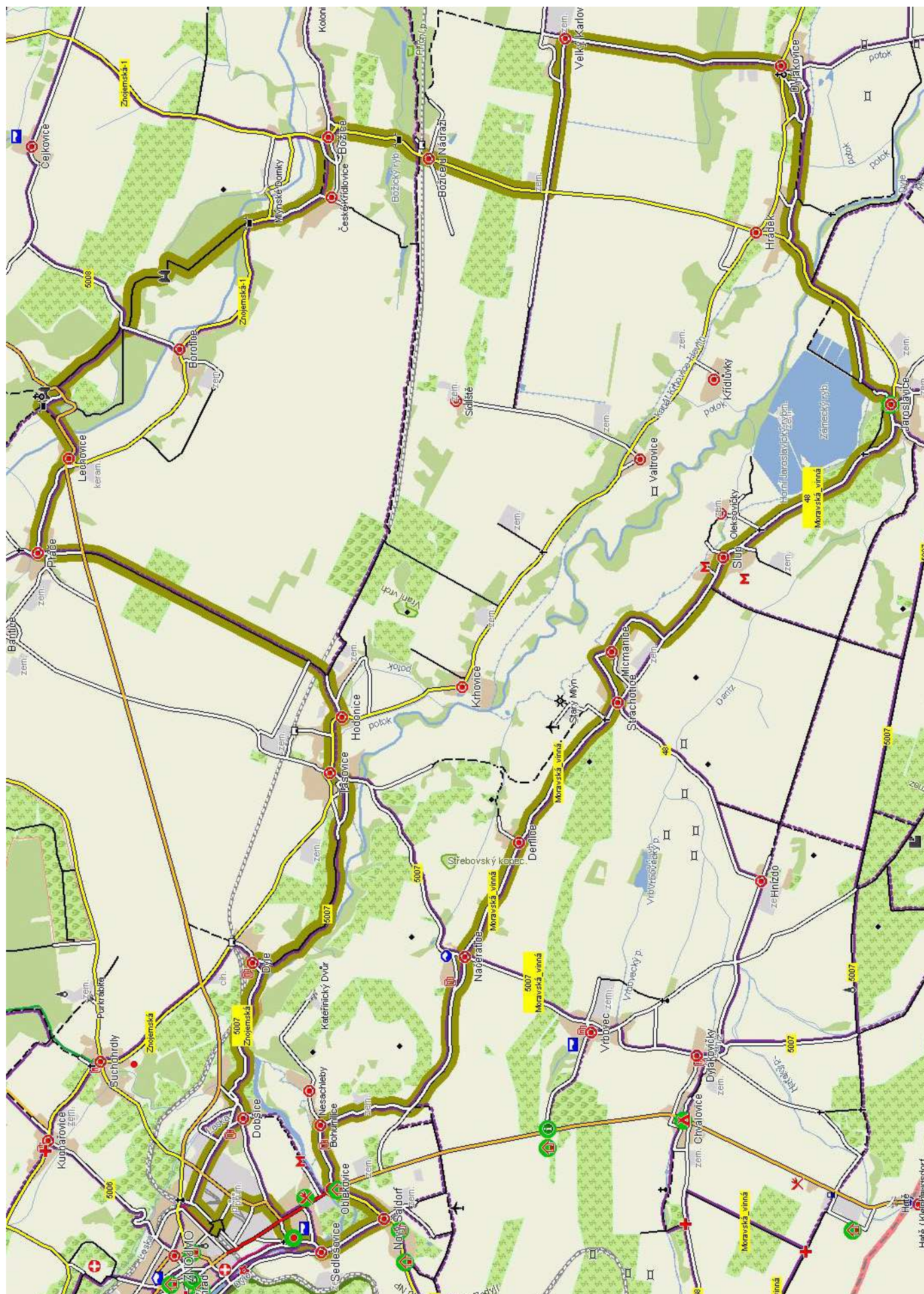
4. den - Rakousko – Laa an der Thaya

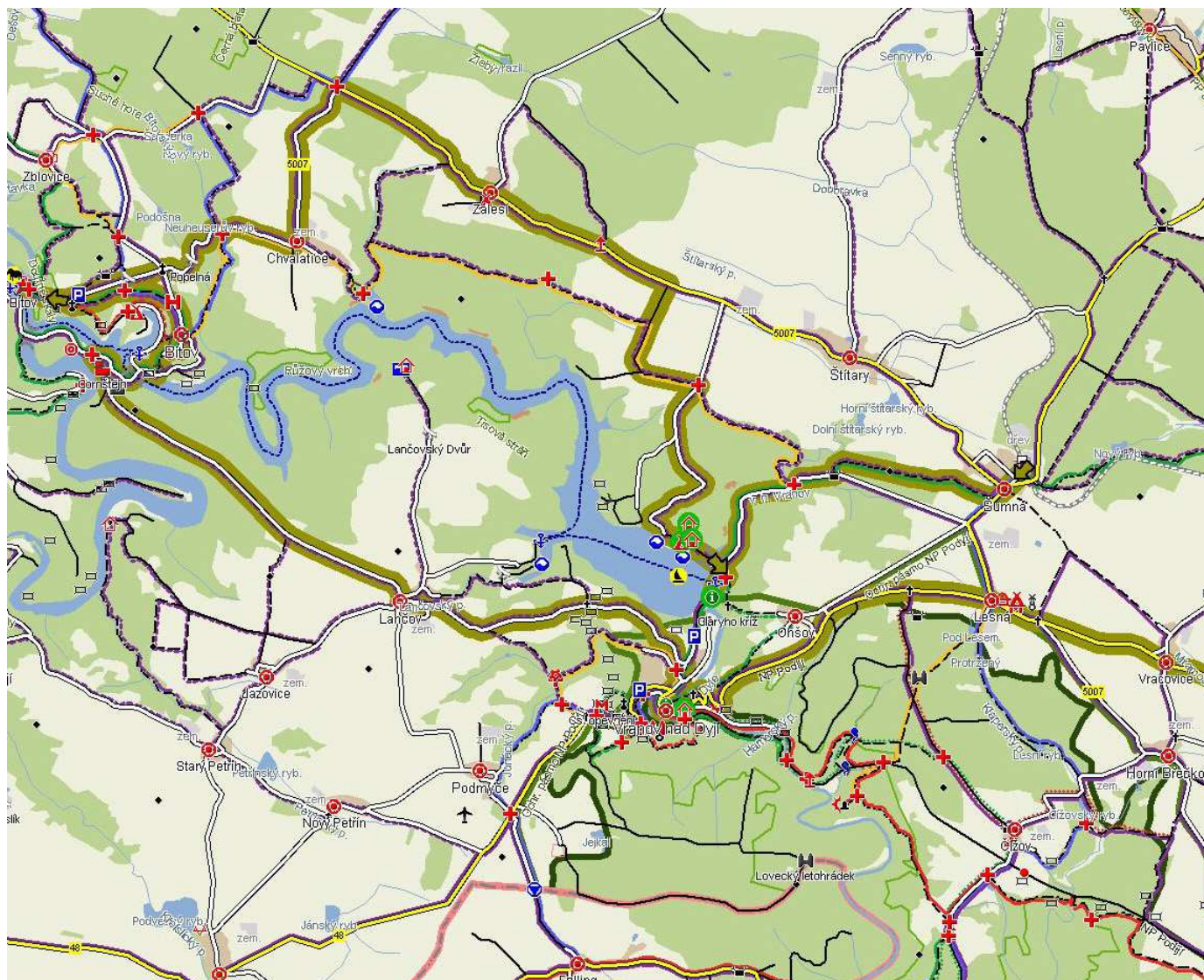

4. den - Rakousko – Laa an der Thaya - pokračování

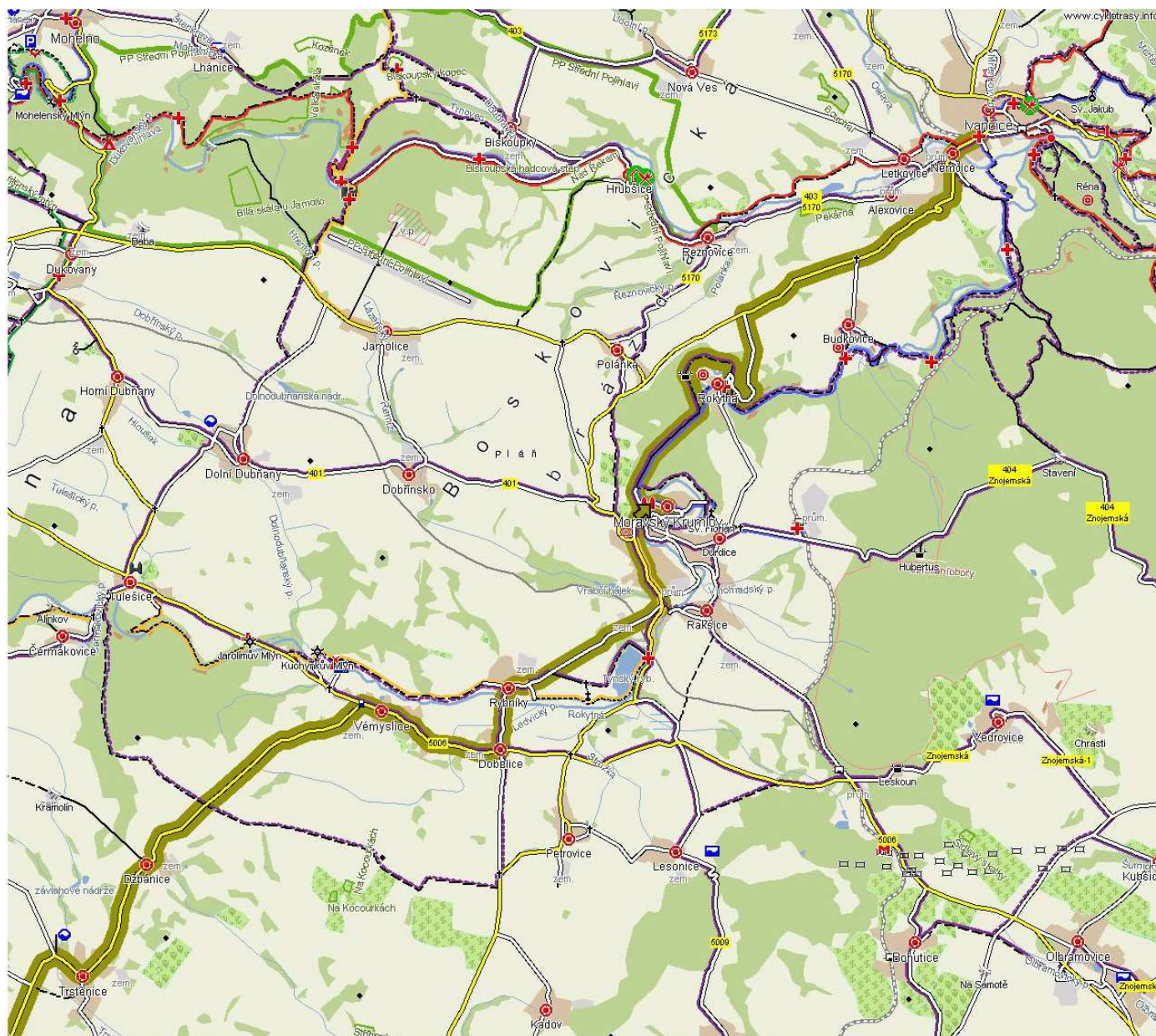

8. den – Ivančice – pokračování

Zajímavosti na trase

[1] Bohutice – první písemná zmínka o Bohuticích je doložena z roku 1253 (zpráva o farním kostele), avšak první osídlení oblasti se mapuje do mladší doby kamenné 4500-2700 let př. n. l. Obec bývala vždy zemědělsko-vinařskou oblastí. Zejména v 19. stol. se proslavila pěstováním a šlechtěním ovocných stromů. V této době vznikla také odrůda „Bohutická Meruňka“. Zejména v dnešní době je v obci hojně rozšiřováno vinařství, které má v místní lokalitě dobré podmínky a tradici. Unikátním dílem je právě restaurovaní Bohutická křížová cesta - soubor 48 dřevěných soch v životní velikosti. Z dalších památek stojí za povšimnutí zmenšená kopie Lurdské jeskyně s oltářem z kararského mramoru, kterou nechal vybudovat místní farář František Prášek. Díky tomu se z Bohutic stalo známe poutní místo, kam přicházelo pět až šest tisíc poutníků. Zámek Bohutice - původní tvrz vybudovali v 15. st. příslušníci rodu z Mukoděli. V 17. st. byla přestavěna na renesanční zámek. V 18. st. bylo přistavěno barokní křídlo. Na nádvoří se nachází barokní kašna. Kostel Nanebevzetí Panny Marie postavený v letech 1867 – 69.

[2] Miroslav – město vzniklo v roce 1965 postupným rozšířením a poté spojením tří samostatných obcí a to městečka Miroslav, obce Česká Ves a Václavov. Nejstarší písemná zmínka je z roku 1222 a patří k obci Česká Ves. Na úpatí vrcholku Markov vznikla později osada Václavov. Mezi oběma obcemi byla založena trhová ves a v blízkosti skalního výstupku byla postavena tvrz, později přestavěná na renesanční zámek. Tato osada je v písemnostech z roku 1387 označena jako Miroslav. V roce 1533 povýšena na městečko. Obyvatelé městečka se živili především pěstováním, výrobou a prodejem vína. Koncem druhé světové války byla řada historických staveb zničena bombardováním. Několik dalších historických domů bylo zbouráno i v pozdějších letech anebo byla jejich historická hodnota zničena necitelnou přestavbou a modernizací. Z historických staveb, které se ve městě dochovaly, jmenujme barokní kostel svatého Petra a Pavla, budovu radnice na náměstí postavenou v roce 1903. Renesanční budova fary pochází z roku 1723 a nedaleko fary je sýpka postavená v roce 1737. Zajímavostí města je barokní desátkový vinný sklep, který byl vyhloubený ve skále a v jeho prostorách je i lisovna, oboje pochází z roku 1748. Město mělo i židovskou čtvrť a do dnešních dnů se dochovalo několik domů, synagoga, přestavěná na kulturní dům a hřbitov založený v 16. století.

[3] Oleksovice - osud obce, stejně jako řady dalších znojemských obcí, byl v minulosti spojen s klášteřem v Louce u Znojma. Obec mu patřila po celou dobu jeho existence, tedy od roku 1190, kdy jsou Oleksovice zmiňovány v zakládací listině louckého kláštera, až po zrušení kláštera v roce 1784. Dominantou obce je kostel Nanebevzetí panny Marie pocházející z 2. poloviny 13. století s raně gotickým jádrem. Dále jsou zde kaplička, sousoší Nejsvětější Trojice, sloup se sochou Ukřižování, fara z roku 1776 s kamennou sochou sv. Floriana nebo kříž na mramorovém sloupu. Na toku Skaličky vybudovaná vodní nádrž Oleskovice, sloužící k ochraně proti povodním a k rekreaci

[4] Suchohrdly - první písemné zmínky o obci se datují už k roku 1360, kdy jsou Suchohrdly označovány jako tvrz „Sucherle“. Kostel sv. Markéty zde stojí od 14. stol. Ve středu obce se nachází zvonice z r. 1829. Na zdejším statku žili i rodiče T. G. Masaryka. Jeho otec zde pracoval jako kovář.

[5] Znojmo - město ohraničující území NP z východu. Místo bylo osídleno již v době kamenné. Historie města navazuje na tradici staroslovanského hradiště, které leželo nad soutokem Dyje a Gránického potoka. Po rozpadu Velké Moravy v první polovině 11. století vznikl na druhé straně hlubokého údolí v roce 1046 hrad Znojem, který byl v letech 1055 - 1222 sídlem údělných knížat z rodu Přemyslovců. V době panování českého krále Přemysla Otakara I. došlo ke sloučení několika tehdejších osad okolo hradu. Tím vzniklo město Znojmo, které bylo v roce 1226 povýšeno na město královské. R. 1190 založil údělný kníže Konrád Ota premonstrátský klášter v Louce, jehož historie je velmi úzce spjatá s rozvojem města Znojma. Ve 13. století jsou ve městě zakládány kláštery dalších řádů - minoritů, dominikánů a klarisek. Ve středověku vznikl půdorys starého města sevřeného hradbami, který se zachoval dodnes. Po požáru 1490 je celé 16. stol. ve znamení renesanční přestavby, kterou vedou stavební mistři z Rakouska a Itálie. Z této doby pochází celá řada měšťanských i šlechtických domů a paláce s barokními doplňky. Po bitvě na Bílé hoře se zde v roce 1628 konal zemský sněm, na kterém bylo pro Moravu přijato Obnovené zřízení zemské, jež uzákonilo dědičnost Habsburků na českém trůně, absolutismus, rekatolizaci a germanizaci. 17. století bylo pro Znojmo velmi těžkým obdobím. Roku 1645 obsadila město vojsko švédského generála Torstensonova, roku 1663 hrozili Turci obsazením Znojma a v letech 1679 - 1680 bylo zasaženo ničivou epidemií moru. Josefínské reformy roku 1784 přinesly Znojmu nejen zrušení několika klášterů, ale také ukončení významných uměleckých zakázek. V průběhu deseti let se městem převalilo několik armád - roku 1799 ruská vojska na cestě do Itálie, roku 1805 francouzská vojska při postupu na Slavkov. V roce 1809 se v okolí města svedla prudká bitva mezi vojsky císaře Napoleona a rakouského císaře Františka I. Pobyt vítězných Francouzů stál město víc než čtvrt milionu zlatých. Větší rozvoj města nastal až ve druhé polovině 19. století s budováním císařských silnic do Prahy, Vídně a Brna. V té době město opustilo středověké hranice a začalo se rozrůstat na místě bývalých sadů a vinic. V období českého obrozenectví byl v roce 1870 ve Znojmě založen vlastencem, notářem a básníkem Janem Vlkem první český spolek Beseda Znojemská. V roce 1918 byl německým obyvatelstvem učiněn neúspěšný pokus o odtržení Znojma a Znojemska od nově vzniklé Československé republiky. V době II. světové války bylo Znojmo součástí sudet. Znojmo bylo osvobozeno Rudou armádou 8. května 1945. Celý historický střed města byl v roce 1971 vyhlášen za Městskou památkovou rezervaci. Znojmo je proslulé vínem a znojemskými okurkami, které sem přivezl v 16. stol. opat louckého kláštera Šebestián Freytag z Čepiroh jako lék proti moru. Staletou historií oblíbeného města českých králů a moravských markrabat lze nejlépe dokumentovat na četných architektonických památkách, které jsou ukázkovou učebnicí všech stavebních stylů: hradní areál s barokním zámkem a národní kulturní památkou - románskou rotundou sv. Kateřiny, nebo monumentální gotický děkanský chrám sv. Mikuláše a další půltucet středověkých kostelů a klášterů včetně obrovitého komplexu budov premonstrátského opatství Louka. Daleko více než kterékoli jiné město v České republice je Znojmo živoucí ukázkou skvělého života v období renesance: měšťanských domů z tohoto období se dochovaly ve městě desítky. A vysoko nade všemi shlíží štíhlá radniční věž – neodmyslitelná dominanta města. Slunné arkádové dvory a elegantně zaklenuté mázhausy nabízejí posezení žiznivým turistům, tajemný středověký labyrint úzkých uliček

a podzemních chodeb láká k dobrodružným výpravám, vinné sklípky zase k degustacím všemožných vzorků skvělých moravských vín. Vždyť Znojmo je také proslulým centrem vinařství. A kdo se již městského ruchu nabažil, může si odpočinout v příjemném chládku parků a příměstských lesoparků anebo vyrazit na výlet do Národního parku Podyjí.

Loucký klášter - je významná znojemská památka. Premonstrátský klášter v Louce založil český kníže Konrád II. Ota spolu se svou matkou Marií v roce 1190. Během husitských válek byl 12. listopadu 1425 vypleněn husitskými vojsky. V 18. století byla zahájena mohutná přestavba, která však nebyla dokončena, neboť byl klášter v roce 1784 zrušen během reformy Josefa II. Poté v budově sídlila továrna na zpracování tabáku, vojenská akademie a až do roku 1993 klášter sloužil jako kasárna. V současné době jeho část používá firma Znovín Znojmo pro uložení lahví s vínem, prodejnu vín, pořádání různých společenských akcí a je zde umístěno malé muzeum vinařství. Využívaná je pouze asi 1/25tina celého obrovského areálu. Většina objektu nečinně chátrá a čeká na mecenáše, který by ho zachránil.

[6] Popice – pravěké osídlení z mladší doby kamenné. První zmínka je z roku 1252. Je zde kostel sv. Zikmunda z 2. poloviny 13. stol., přestavěný v 17. stol. Má dva oltáře: hlavní sv. Zikmunda a pobočný Panny Marie Pomocné. Kostel byl opraven v roce 1847, kdy byla také nově pokryta věž. Fara Křížovníků s červenou hvězdou z 1. poloviny 18. stol. Vedle fary rodný dům spisovatele Charlese Sealsfielda ((vl. jménem Karl Anton Postl)

[7] Sealsfieldův kámen - Vyhlídka do hlubokého kaňonu Dyje na Popickém okruhu. Oblíbené místo spisovatele Karla Antona Postla (později používal anglický pseudonym Charles Sealsfield), narozeného r. 1793 v Popicích. Studoval teologii ve Znojmě a v Praze, vstoupil do řádu Křížovníků s červenou hvězdou. V roce 1822 uprchl do Švýcarska a potom do Ameriky. Demokratičnost americké společnosti na něho ve srovnání s rakouským absolutismem silně zapůsobila a popisuje tyto dva odlišné režimy v knihách „Rakousko - jaké je“, „USA - jaké jsou“ a „Američané - jací jsou“. Později poznal i negativní stránky americké civilizace a jednu z nich - tragédii amerických Indiánů vylíčil v románu o indiánském náčelníkovi „Tokeah aneb Bílá růže“. Roku 1832 se vrací do Švýcarska, kde roku 1864 umírá. Na skalní ostrožně pod vyhlídkou je vyvinut porost teplomilné doubravy s výskytem modřence chocholatého, třemdavy bílé, roháče obecného, dudka chocholatého a dalších vzácných druhů.

[8] Popická kaple - kaple Panny Marie Bolestné z roku 1816 postavená obcí po morové epidemii. Kaple v 70. letech tohoto století zcela zpusťla. Podle dochovaných obrazových materiálů byla v roce 1993 dokončena její rekonstrukce. V kapli se každý měsíc konají poutě.

[9] Havranické vřesoviště - přes 100 ha stepních lad se vzácnou teplomilnou stepní flórou a faunou. Dominantu tvoří traviny (kostřavy, ostřice nízká) nebo keřičky (vřes obecný, kručinka chlupatá). V Evropě unikátní typ vřesovišť rostoucích na suchém a teplém stanovišti. Hojný výskyt vzácných a chráněných druhů (koniklec velkokvětý, divizna fialová, smil písečný, kavyl Ivanův, kudlanka nábožná, stepník rudý, dudek evropský, strnad zahradní).

[10] Havraníky - obec ležící v ochranném pásmu NP. První zmínka je z roku 1229. V okolí obce nálezy pohřebišť, keramiky a kamenných nástrojů z mladší doby kamenné. Kostel sv. Linharta z 1. pol. 19. stol. na starších základech. Dochované ukázky původní vesnické zástavby.

[11] Šatov - vinařská obec zde byla založená kolem roku 1200, na městečko povýšená v r. 1497. Kostel sv. Martina původně pozdně gotický. V obci zachováno velké množství objektů původní vesnické zástavby. Velké množství dodnes funkčních vinařských staveb (lisovny vína a vinné sklepy).

Malovaný sklep - je vyzdobený naivním uměním na pískovcových stěnách sklepa. Sklep vymaloval v letech 1938 - 68 jednoruký amatérský malíř Maxmilián Apetauer. Prohlídka trvá 60 min.

Otevřeno: září So, Ne od 9:00-12:00 a 13:00-18:00

Pěchotní srub „Zahrada“ – československého opevnění Šatov s pěchotním srubem MJ – S 3 Zahrada se nachází na jižním okraji městyse Šatov. Pěchotní srub je jediným zpřístupněným objektem stálého těžkého opevnění budovaného Československou republikou v letech 1935–1938 na jižní Moravě. Unikátní je také svým využitím československou a českou armádou v padesátých až devadesátých letech 20. století. Pěchotní srub je uveden do podoby z osmdesátých let, včetně maskovacího nátěru. Základ expozice instalované v objektu tvoří především původní pevnostní výzbroj – dva pevnostní kanóny ráže 85 mm vz. 44/59, těžké a lehké kulometry a další důležitá

[12] Hnanice - obec v ochranném pásmu NP. První zmínka o obci z roku 1210. Obec leží na trase prastaré solné stezky. Pozdně gotický chrám sv. Wolfganga se studnou v kapli z let 1480 - 96 byl proslulým poutním kostelem. Po poškození za třicetileté války byl nově zaklenut. Původní klenby se zachovaly pouze v tzv. válečné kapli, pod kruchtou a ve věži. Zachovalý areál vinných sklípků. V obci a okolí velké množství drobných sakrálních staveb. Severním směrem od Hnanic je chráněné území přírodní památky Fládnitzské vřesoviště a jihozápadním směrem přírodní památka Horecký kopec.

[13] Šobes - lokalita byla osídlena již ve starší době kamenné. Pravěké hradiště zde bylo v době bronzové, osídlení i v čase Keltů a v době římské. Již ve středověku byla lokalita využívána k pěstování vinné révy. Víno bylo proslulé svojí kvalitou a zejména v minulém století dodáváno na císařský dvůr a do význačných vídeňských restaurací. Dnes se zde vinná réva pěstuje na ploše asi 11 ha. Lokalita je řazena mezi deset nejlepších vinařských poloh v Evropě. Pěstují se zde především bílá vína: rulandské šedé a bílé, ryzlink rýnský a vlašský. V letních měsících je možnost ochutnávky vín z této polohy přímo na vinici. (Akce je součástí vinařského turistického programu, který na Šobesu provozuje společnost Znovín, a.s.). V nejužším místě šobeského meandru je pěkný výhled na obě strany hřbetu. V okolí je teplomilná doubrava s hojným výskytem parazitického ochmetu evropského. Po hřbetu vede tzv. Římská cesta - stará obchodní cesta spojující již od raného středověku české země a Rakousko.

[14] Nový Hrádek - Zřícenina původně loveckého hradu založeného v roce 1358 moravským markrabětem Janem Jindřichem, bratrem Karla IV. Areál zříceniny je tvořen dvěma hrady - starší stavbou s dvojítm oválným prstencem hradebních zdí a tzv. předním hradem, který vznikl postupně od 15. stol. z původního předsunutého opevnění. Od třicetileté války hrad pustnul. Po 1. světové válce tu byla útulna Klubu českých turistů. Dnes patří zřícenina do správy Památkového ústavu v Brně, který zde zajišťuje průvodcovskou službu. Na nádvoří roste mnoho exemplářů silně ohrožené divizny nádherné, sklepy slouží jako úkryt netopýrům. Hradební zdi hostí vzácnou tařici skalní. Pod hradem zachovány zbytky středověkých teras s chráněnými druhy rostlin. Na plošině zříceniny se návštěvníkům naskýtá jedna z nejkrásnějších vyhlídek na Dyji mohutně meandrující kolem našeho Ostrohu a rakouského Umlaufbergu. Reliéfy krajiny vytváří dojem tří řek tekoucích okolo hradu.

Otevřeno: září - sobota a neděle 10 – 16 hod., polední přest. 12 – 13 hod., poslední prohlídka 1 hodinu před zavírací dobou
Cena: základní 50,- Kč, děti 6 - 15, senioři, studenti, učni- 30,- Kč.

[15] Lukov - obec v ochranném pásmu NP. První zmínka z roku 1190. Před rokem 1560 povýšen na městečko, má pozdně barokní kostel sv. Jiljí, u něho stojí pranýř z roku 1609. Ukázky původní vesnické zástavby.

[16] Podmolí – obec ochranného pásma NP. V okolí nálezy z doby bronzové a slovanské. První zmínka z roku 1226. V obci kaple Bolestné Panny Marie z roku 1753. Zachovaná původní vesnická zástavba.

[17] Mašovice – obec poprvé připomínaná 1052. Oblast osídlena již dávno před založením obce o čemž svědčí nálezy kamenných hlazených nástrojů, ale také hliněná keramika. Nejstarší dominantou obce je gotický kostel, který je zasvěcen sv. Janu Křteli.

[17] Mašovice – oblast Mašovic byla osídlena již dávno před samotným založením obce, svědčí o tom nálezy kamenných hlazených nástrojů, ale také hliněná keramika. Samotné založení obce Mašovice se vztahuje k roku 1046. První písemná zmínka o Mašovicích je již z roku 1052, je to listina, kterou Břetislav I. daroval mezi jinými statky obec Mašovice staroboleslavské kapitule. Mezi nejstarší dominantu obce patří kostel, který je zasvěcen sv. Janu Křteli. V jádru gotická stavba, první zmínky pocházejí ze 13. století., s úpravami ze 17. a 19. století. Boží muka pochází z roku 1639.

[18] Králův stolec – vyhlídkový altán byl zbudován roku 1922 společným úsilím spolků německých a českých turistů. Z Králova stolce, jak pravý pověst, pozoroval polský král Jan III. Sobieski přechod svého třicetitisícového vojska přes řeku Dyji, když na přelomu srpna a září roku 1683 spěchal na pomoc císařské Vídni. Ta byla již dva měsíce v obklíčení osmanských Turků. Pokud je v řece málo vody, lze z Králova stolce vidět zbytky pilířů mostu a základy někdejšího Trauznického mlýna.

[19] Znojmo-Hradiště – místní část města Znojma nazývaná Hradiště se vypíná na vysoké skalní ostrožně nad řekou Dyjí. Hradiště je místem s více než tisíciletou historií. Nabízí cenné architektonické památky, nádhernou přírodu, úchvatné vyhlídky do okolí. Hradištská ostrožna je lidmi osídlena téměř nepřetržitě už od hlubokého pravěku. Zdejší velkomoravská pevnost byla někdy v 10. století vyvrácena kočovnými Maďary. Život zde nezankl, ovšem mocenské centrum se nedlouho potom přesunulo na sousední návrší, kde byl založen přemyslovský hrad. Kolem něj postupně vzniklo město Znojmo.

Celému Hradišti dnes vévodí komplex budov kláštera a probošství, které od 13. století patří řádu Křížovníků s červenou hvězdou. Součástí komplexu je také původně gotický kostel sv. Hypolita, přestavěný v 18. století do dnešní barokní podoby. Původní kostel ze 13. století byl postaven na základech velkomoravské rotundy. Na Hradišti nalezneme ještě celou řadu dalších církevních památek. Především se jedná o barokní poutní kostel sv. Antonína Paduánského na východním okraji Hradiště přímo nad Gránickým údolím. Ke kostelu směřuje zajímavá křížová cesta, v roce 1992 kompletně zrenovovaná. Její začátek se nachází v Gránickém údolí přímo pod znojemským hradem. Několik desítek metrů od kostela sv. Antonína stojí na konci nenápadné pěšinky mezi zahradami kaplička sv. Eliáše. Z ochozu kolem této kaple je možné shlédnout celé Znojmo a zalesněné údolí Dyje a Znojemskou přehradu.

Neméně zajímavou je také empírová cholerová kaple Panny Marie, kterou nechal v roce 1832 vybudovat křížovníký probošt Florián Lang jako vděk za to, že se Hradišti vyhnula epidemie cholery sužující Znojmo. V sousedství kaple byl z bílých kamenů (které pocházejí ze žily tvrdé horniny, která zde vystupuje k povrchu) vybudován znak řádu křížovníků. V průběhu desetiletí však byl znak rozrušen a ze zbylých roztroušených kamenů vytvořila lidová tvořivost pověst o zkamenělých pasoucích se ovečkách. Nedaleko cholerové kapličky, na okraji hlubokého lesa, se nachází romantické zákoutí - studánka U Samaritánky. Tomuto prameni jsou už od pradávna přisuzovány léčivé vlastnosti.

V areálu obce se nacházejí pozůstatky několika fortifikací. Vedle hradby zdejší velkomoravské pevnosti, z níž se však do dnešních dob mnoho nezachovalo, je to zejména opevnění křížovníckého probošství a přilehlé osady. Dodnes se v centrální části Hradiště zachovala vstupní brána a několik věží se střelnými, jedna z nich při vjezdu do obce směrem od Znojma.

[20] Přímětice - jsou bývalá vesnice, dnes okrajová čtvrť města Znojma, rozšířená o sídliště a čtvrť s rodinnými domky. Působíště Prokopa Diviše. Ve staré části se nachází Křížový sklep. Sklep si nechala postavit znojemská jezuitská kolej v letech 1740–1756 na půdorysu ve tvaru kříže. Svými rozměry sklep představuje světovou raritu, hlavní chodba s obrovskými sudy po obou stranách je 110 metrů dlouhá a necelých deset metrů široká, rameno kříže pak měří 56 metrů, klenby jsou šest a půl metru vysoké, v kopuli o jeden a půl metru vyšší.

[21] Hluboké Mašůvky - první písemná zmínka o obci je z r. 1220. Je to zemědělská obec se zaměřením na rostlinnou výrobu, především obiloviny, řepku olejku a slunečnice. Dominantou obce je poutní kostel Navštívení Panny Marie, založený r. 1680 obráncem Brna, maršálem Janem Ludvíkem Raduitem de Souches (jeho rod pocházel z francouzského La Rochelle), který věnoval kostelu památnou sošku Panny Marie de Foi. Před kostelem sochy sedmi českých světců od znojemského sochaře J. T. Fischera. Obec je jedním z nejvýznamnějších poutních míst jihozápadní Moravy. Jsou zde bohaté archeologické vykopávky. Nejznámějším nálezem je Mašůvská venuše, která spolu s Věstonickou venuší symbolizují pradávnu ještě slávu moravských polí. Na hrázi rybníka kompletně zachovalý vodní mlýn z 30. let 20. stol. SV od obce stojí zbytky hradu Lapikus ze 14. stol.

[22] Plaveč - ves byla známá již ve 13. století, jak dokládá existence románské rotundy zasvěcené Františku Xaverskému s válcovou lodí a lucernou z počátku 13. století. Tehdejší tvrz zvaná Dolní Plaveč byla vybudována už v tomto století a postupně se rozšiřovala, takže byla nazývána i hradem. Jako o hradu se o ní mluví poprvé v roce 1358, Koncem 16. století přebudovali Hodičtí tvrz v čtyřkřídlý renesanční zámek s arkádami po jedné straně dvora. Poslední držitel panství z rodu de Souches přebudoval v roce 1742 renesanční zámek v barokní sídlo. V roce 1743 koupil panství baronský rod Widmannů. Po druhé světové válce byl majetek rodiny konfiskován a zámecký areál spolu s rotundou připadl státu, který zde v padesátých letech zřídil domov důchodců. Severozápadně poblíž obce zřícenina hradu Lapikus z konce 14. století. V současnosti jsou patrné obvodové hradební zdi, část zdiva někdejší věže a budovy na severní straně.

[23] Výrovice - obec se rozkládá podél toku řeky Jevišovky a na severozápadním úpatí kopce Na Brtmíku. Západním směrem nedaleko obce byla na řece Jevišovce vybudovaná vodní nádrž Výrovice, využívaná k letní rekreaci a k závlahám. Na východním břehu vodní nádrže byl vybudován kemp s potřebným zázemím. Jihozápadně od obce tvoří tok řeky Jevišovky pěkné údolí, v tomto místě se nad tokem řeky zvedají zajímavé skalní útvary. První písemná zmínka o obci je z roku 1299. Ve středu obce najdeme pěknou kapličku a v její blízkosti zvoničku.

[24] Mikulovice – připomínají se r. 1314, na městečko povýšeny r. 1558. Barokní zámek z 1. pol. 18. stol. (dnes fara). Pozdně román. Kostel sv. Petra a Pavla, přestavěn goticky a r. 1766 zbarokizován. Rodiště malíře E. K. Lišky, spisovatelky R. Svobodové a vlastivěd. pracovníka F. V. Peřinky. Zhruba 1km východně se nachází Mikulovické jezero Jde o mělkou sníženinu, která byla v minulosti periodicky zaplavována spodní vodou. V současné době se jedná o bezodtokou rákosinu, která je místem výskytu a rozmnožování obojživelníků a hnízdištěm několika druhů vodního ptactva. Lokalita byla vyhlášena za přírodní památku v roce 1999. Krytá pozorovatelná zde byla postavena v roce 2007 díky dotaci z rozpočtu Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

[25] Rudlice - Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z roku 1365. V roce 1821 byla obec střediskem posledního selského povstání, což připomíná pomník zbudovaný sto let po této události. Severozápadně od obce je přírodní památka Rudlické kopce. Asi kilometr jižním směrem se nacházelo hradiště z doby bronzové a halštatské.

[26] Jevišovice - první zmínka o tomto městu pochází z roku 1286. Samotné Jevišovice byly vždy českým městem, kde se dařilo nejrůznějším živnostem, řemeslům a spolkům. Zajímavé je historické jádro města s budovami z 18. a 19. století, řada soch, převážně z 18. století.

Starý zámek - nachází se na skalnatém ostrohu nad údolím Jevišovky, kde byl vybudován v letech 1423 – 1426 náhradou za zbořený „Starý hrad“ na protějším břehu. V současnosti zámek patří Moravskému zemskému muzeu v Brně a je veřejnosti přístupný. Součástí expozic je přístupný depozitář lidového nábytku, prezentace hradní kuchyně či archeologická sbírka Františka Vildomce, významného amatérského archeologa působícího na Znojemsku v 1. polovině 20. století; připravována je expozice historie Jevišovicka. V současné době dokončuje MZM kompletní rekonstrukci a památkovou obnovu zámku.

Nový zámek – se nachází jihovýchodně od středu města, kde nechal počátkem 80. let 17. Louis Raduit de Souches století vybudovat dřevěný barokní lovecký zámeček. V roce 1879 nechal na jeho místě Karel Locatelli postavit vídeňskými architekty objekt ve stylu windsorské neogotiky, který se v nezměněné podobě dochoval dodnes. Po roce 1948 je zámek využíván jako domov důchodců. V sepětí s celoročně přístupným anglickým parkem a hodnotnými barokními a empírovými sochami pohledově mimořádně působivý.

Kostel svatého Josefa – mohutná empírová stavba z roku 1830, tvoří spolu se Starým zámekem pohledovou dominantu městečka. Nahradil zrušený kostel sv. Mikuláše, který stával na dnešním hřbitově.

Sýpka - památkově chráněná stavba z pol. 18. století, kterou vlastní Moravské muzeum v Brně, se mění v jednu z dominant cestovního ruchu v Jevišovicích. Od října 2012 je v ní umístěné krokodýlí terárium, které provozuje Agrodrůžstvo Jevišovice. To rovněž provozuje krokodýlí farmu ve Velkém Karlově.

Přehrada na řece Jevišovce je jedna z nejstarších vodních nádrží ve střední Evropě. Byla vystavěna v letech 1894–1897 jako zábrana proti povodním a díky svému technickému řešení byla vyhlášena technickou památkou.

[27] Olbramkostel - první písemná zmínka o obci je z roku 1263. Obec s kostelem založil královský purkrabí na Vranově Olbram. Kostel Nanebevzetí panny Marie má románské jádro a prodělal stavební úpravy v gotickém a barokním slohu. V sousedství kostela stojí pozdně barokní fara pocházející z konce 18. století. Společně s kostelem byl v obci vybudován i klášter a probošství, které zcela zanikly v roce 1527. Obec se rozkládá u jihozápadního okraje přírodního parku Jevišovka a v údolí Plenkovického potoka. Severním směrem se nad obcí zvedá Výrův kopec (389 m.n.m.) a západním směrem Kněží háj (404 m.n.m.). V blízkosti severozápadního okraje obce na toku Plekovického potoka jsou vybudovány dva rybníky a to Nový rybník a Neplech. Západním směrem od Olbramkostela je v oblasti lesa velký rybník Vlkov a nad jeho severním břehem je na kopci zřícenina hradu Šimperk (Šenkenberk).

[28] Kravsko - První zmínku o Kravsku nalézáme už k roku 1092, kdy část Kravska byla věnována jednomu z nejstarších klášterů v Čechách. Šlo o vzdálený klášter až na ostrově řeky Vltavy u Davle. Roku 1190 bylo Kravsko darováno nově založenému louckému klášteru. Kravsko se nachází na jižním okraji Přírodního parku Jevišovka v Jevišovické pahorkatině. Obcí protéká Plenkovický potok. Žije zde přes 500 obyvatel. Hlavní historickou památkou obce je klasicistní, novobarokně upravený zámek. Byl postaven na konci 18. stol. Dvouposchoďová obdélníková klasicistní budova s mansardovou střechou; před vchodem balkonový portikus nesený pilíři. Portikus s arkádovou chodbou spojuje zámek s novobarokní kaplí z roku 1847, která se nachází na jižní straně. Architektura celého areálu respektuje přísnou souměrnost. Součástí zámku je zámecký park, který je pozoruhodný množstvím vzácných stromů a dřevin. Zvláště v něm vyniká sekvojovec obrovský.

[29] Jevišovka - vinařská obec leží asi 15 km západně od Mikulova na levém břehu Dyje. Vznikla kolonizací německým obyvatelstvem někdy na počátku 13. století. První písemná zmínka o vsi je dochována až o sto let později, z r. 1353. Na konci 14. století ves přikoupili Lichtenštejnové, kterým tehdy patřil nedaleký drnholecký statek, v jejichž panství setrvala až do r. 1848. Za česko-uherských válek na konci patnáctého století ves zpustla a byla osazena v první polovině 16. století Charváty podobně jako nedaleký Nový Přerov a Dobré Pole. Z místních památek stojí za zmínku původně gotický kostel sv. Kunhuty, který byl v roce 1830 přestavěn, z gotické stavby zůstala pouze věž. Památkově je chráněna ještě socha sv. Jana Nepomuckého u kostela a kříž u polní cesty do Hrušovan nad Jevišovkou. V Jevišovce je několik charvátských domů původní lidové architektury s bohatou štukovou výzdobou.

[30] Hrušovany nad Jevišovkou – poprvé připomínány r.1141, na městečko povýšeny králem Vladislavem II. r.1495, na město r.1996. Největší rozvoj zaznamenalo v 2. pol. 19. stol. po vybudování železnice (důležitá křižovatka). Na okraji města se nachází největší cukrovar v Česku. V městě kostel sv. Štěpána původně gotický, přestavěn v pozdně barokním slohu, poblíž kostela barokní sýpka, bývalá tvrz, přebudovaná na raně barokní zámek, který byl empírově přestavěn r. 1849, kolem zámku hodnotný přírodní krajinařský park, na náměstí sousoší Nejsv.Trojice. Zvláštností města bylo to, že na všech přístupových cestách vítaly návštěvníky dvojice barokních soch, dnes soustředěných do galerie u hřbitova Počátkem 80.let 19.stol.zde zahájil svou uměleckou dráhu malíř Alfons Mucha.

[31] Hevlín – první písemná zmínka o obci je z roku 1282. Dominantou obce je pozdně barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie z roku 1742. U kostela najdem gotická boží muka. Dalšími památkami na území obce jsou sochy sv. Filipa, sv. Jana Nepomuckého a sv. Rocha, zhotovené v pol. 19. stol. Severozápadně od obce jsou malá jezera, jež jsou chráněná jako přírodní památka Hevlínské jezero. Přimo v obci je vybudováno několik malých rybníků. Jizním směrem od obce můžeme vidět pozůstatky opevnění, jež dříve sloužilo k ochraně hranice.

[32] Laa an der Thaya – výstavné město (Láva nad Dyjí) nedaleko hranic s jižní Moravou, je vyhledávané zejména díky termálním lázním a aqvaparku, ale za pozornost stojí i další památky.

Náměstí má zachovanou strukturu ze začátku 13. století. Mezi velmi zajímavé měšťanské domy dochované z minulých století patří lékárna a restaurace Koffler.

Radnice byla vystavěna u příležitosti 50. jubilea panování císaře Františka Josef I. v letech 1898 až 1899. Obě postavy vedle balkónu – sedlák se srpem a snopem, selka s přeslicí a pleteným úlem – symbolizují původ rolnické struktury tohoto města. Ve výšce střechy je na věži umístěn znak města Laa an der Thaya. Stará radnice - tato budova pochází pravděpodobně z poloviny 13. století a je situována ve středu západní strany náměstí. Stavební prvky románského, gotického a renesančního slohu se zde sjednocují v památník minulých století. Gotické a renesanční prvky již téměř nejsou patrné, fasáda pochází podstatnou měrou z 19. století. V současné době zde sídlí vinný trh, městská knihovna a muzeum jižní Moravy. Na podloubí staré radnice je dobře patrné, že náměstí a ulice města Laa byly dříve o dobré dva metry hlouběji než nyní. Měšťanský špitál a jeho kostelíček byly budovány a přestavovány podobně, jako všechny staré budovy, v několika fázích, naposledy pak začátkem 17. století. Z té doby a z období 19. století pochází také jeho současný vzhled.

Měšťanský farní kostel - stavební památka z pozdně romantického – raně gotického období, která byla zřízena v roce 1230. Kostel má jednu hlavní a dvě vedlejší lodi. Plastický barokní zvýšený oltář z 18. století představuje umučení sv. Víta, patrona kostela. Zvýšený oltář a kazatelna, která rovněž pochází z období baroka, jsou dobře začleněny do romanticko – gotické stavby.

Věž Reckturm – stojí v severozápadní části starého města Laa an der Thaya, je nazývána také „Streckerturm“ a je částí původního opevnění ze 13. století. Často se jí říká také Foltterturm. Na vnější širší straně je v horní pravé čtvrtině umístěna tak zvaná „Schwedenkugel“ („Švédská koule“). Vlevo a vpravo vedle věže Reckturm jsou doposud zachované zbytky měšťanských hradeb.

Hrad Laa je situován v severovýchodním rohu náměstí „Burgplatz“. Jedná se o impozantní kamennou stavbu s věží Butterfassturm a nižší čtvercovou věží Streitturm, která sloužila převážně k zásobování a zajištění obrany. Založení hradu spadá do 13. století. V roce 1564 došlo při požáru ke zničení téměř celého města, částí obranných prvků a také hradu. Kolem roku 1786 přechází hrad do soukromého vlastnictví.

Farní sýpka byla zbudována kolem obytného domu, který byl vystavěn roku 1530 pro beneficiáta. Tento kněz, který předčítal na mších pro nadaci Sancti Leopoldi občana města Laa Hannse Canzlera, získal v roce 1506 volné právo obývat tento „beneficiátní dům“. Po požáru v roce 1775, který budovu těžce poškodil, již nebyl dům využíván k obytným účelům, ale jako farní sýpka. Když císař Josef II. zrušil nadaci Leopoldi, koupil budovu farář Faulhuber a jeho následovník nechal roku 1839 budovu s konečnou platností přestavět na sýpku. Všechny příčky a klenby byly odstraněny a byla vybudována dřevěná konstrukce, která se zachovala dodnes. Ve 20. století byla budova pronajata místnímu obchodníkovi s ovocem, který ji využíval jako sýpku na obilí. Sýpka, která byla zhruba od roku 1980 nevyužívaná, měla být nakonec stržena. „Spolek pro podporu a obnovu města Laa“ se pokusil tento z kulturně historického hlediska cenný objekt zachovat a revitalizovat.

Morový sloup je umístěn šikmo naproti radnici a obyvatelé jej spíše znají pod názvem Mariánský sloup. Byl postaven roku 1680 jako dík za to, že Laa a sousední obec Hanfthal zůstaly ušetřeny epidemie moru. Originální nápis je umístěn na zadní spodní straně podstavce.

Rolandův sloup je umístěn severozápadní části hlavního náměstí a je známý i pod názvem „Prangerhansl“ (praníř). Jedná se o zajímavou památku středověkého soudnictví a znak tržního práva. Podstavec sloupu pochází z rané renesančního období, postava Rolanda je z roku 1575. Na zadní straně sloupu jsou zachovány známky „vídeňského lokte“, středověké délkové míry.

Náměstí Burgplatz – přímo u hradu bylo největší náměstí pevnosti Laa. Rozléhalo se od hradu až po současné náměstí Kirchenplatz a od východní strany městské hradby až po ulici Breite Gasse a sloužilo převážně jako shromaždiště vojska. Nízké domy na Burgplatz a mezi náměstím Burgplatz a ulicí Breite Gasse pocházejí ze 2. poloviny 19. století.

[33] Lampelberg - malý hrádek ve viniční oblasti Ječmeniště na česko rakouských hranicích byl zbudován v roce 1860 na nejvyšším pahorku v lokalitě. Právě z tohoto místa je nejlepší výhled do krajiny. Nachází se zde kulatá věž, pod níž je místnost pro hotaře a bývalá maštal pro koně.

[34] Dyjákovičky - první zmínky o obci Dyjákovičky pochází z období kolem roku 1200, kdy při vysvěcování kostela v Louce daroval moravský markrabí Vladislav Jindřich Louckému klášteru desátek a patronát kostela v Dyjákovičkách. Toto právo potvrdil r. 1220 i olomoucký biskup Robert a roku 1224 i sám papež Honorius III. Kostel v Dyjákovičkách je zasvěcen sv. Vítu a je v jádru gotický. V roce 1577 byl opraven a rozšířen na náklady Louckého kláštera. V zahradě okolo kostela se dochovalo velké množství barokních soch.

[35] Chvalovice - Je nepochybně starého slovanského založení, ale příchodem německého obyvatelstva do pohraničních oblastí v průběhu kolonizační vlny 13. století se poněmčuje. Z doby kolem r. 1500 pochází kostel sv. Markéty. Roku 1690 je přistavena předsíň a r. 1766 zaklenuta původní plochostropá loď. Věž je ukončena cimbuřím a uprostřed je zděný jehlan. Hlavní vchod do kostela je obdélníkovým portálem ze znakem louckého opata Řehoře Vamberka s letopočtem r.1766. Mariánský sloup u kostela je z doby kolem r. 1700 a socha sv. Jana Nepomuského z poloviny 18. století. V blízkosti kostela se nachází socha sv. Floriána z roku 1764. Z dalších památek je na katastru obce k vidění Socha Madony, chráněná kulturní památka "Zámeček", boží muka.

"Prehistoric park Chvalovice" - stálá expozice prehistorických zvířat která v rámci postupného budování výstavy vývoje života na zemi představuje v první etapě na kryté ploše více než 1400 metrů čtverečních 50 obživlých dinosaurů v životní velikosti, kteří se pohybují a vydávají zvuky, jako kdyby byli opravdu živí (pohybují končetinami, ocasem, hlavou, otevírají tlamu a mrkají očima).

[36] Vrbovec – území, v němž leží obec, bylo osídleno lidmi již v pravěku. První písemná zpráva o existenci osady pochází z roku 1137 (Vrbov). Prvními obyvateli byli Slované. V roce 1230 se tu prý na pozvání luckých premonstrátů usadili němečtí kolonisté z rýnské oblasti, kteří s sebou údajně přinesli vinnou révu. Farní kostel je zasvěcen Stětí sv. Jana Křtitele. Původní stavba byla starobylá, románská. Roku 1747 byl kostel zničen požárem. V roce 1727 – 67 byl kostel přestavěn. Další přestavby a opravy proběhly koncem 19. století. Fara se připomíná již roku 1222.

[37] Nový Šaldorf - Sedlešovice – velká vinařská obec, složená ze tří jednotlivých částí (Starý Šaldorf, Nový Šaldorf a Sedlešovice). Zajímavostí obce je sklepní ulička, která patří k nejzajímavějším na Znojemsku (nachází se tu kolem 180 vinných sklepů). První písemná zmínka o obci je z roku 1634. V obci se dochovalo několik památek a to kaple v Novém Šaldorfu, kaplička sv. Urbana, kaplička v Sedlešovicích a boží muka. Zajímavou památkou je vinařský lis v Novém Šaldorfu.

[38] Heiliger Stein – vyhlídkové a kultovní místo, ke kterému se váže řada pověstí. V současnosti se na Svatém Kameni nachází několik objektů: kámen s mísovitými prohlubněmi obklopený dalšími kulatými kameny, kaple U Svatého kamene, odkryté základy zbořeného kostela a dále vyhlídkový ohoz. Z ochozu je daleký výhled do okolí u Hnanice, pohraniční pás směrem k Hatím, ale zejména do Rakouska do okolí Retzu. Báje o Svatém kameni se vrací až do pravěkých dob. Existují zprávy o obětních darech a zázračných léčebných účincích. V jisté vzdálenosti se nachází zvláštní sloup a řetěz z kuličkovitých kamenů, který končí před Svatým kamenem. Toto prastaré pohanské kultovní místo u Mitterretzbachu je hlavní atrakcí první mezinárodní Wünschelrutské cyklistické stezky.

[39] Oberretzbach – obec připomínaná r. 1170 jako Retzbach. Gotický kostel sv. Kateřiny ze 14. stol. se zbytky středověkého opevnění.

Mitterretzbach – vinařská obec, připomínaná r. 1258. Pozdně gotický kostel sv. Markéty s polychromovanou sochou Madony s dítětem z doby kolem r. 1630.

Unterretzbach – barokní kostel sv. Jakuba z l. 1725 – 27 se zbytky starší stavby v obvodovém zdivu. V interiéru barokní fresky a rokokový svatostánek z 18. stol. s kopií Pražského jezulátka. V Unterretzbachu stojí nejstarší vinný sud Rakouska.

[40] Retz – město známé jako vinařská obec a městská památková rezervace. První zmínka o městu je z r. 1180, kdy je označeno jako Rezze, což je jméno pravděpodobně slovanské. Staré město je obehnané z části zachovanými hradbami s několika věžemi. Ve středu náměstí stojí renesanční radnice, vytvořená v l. 1568 – 69 z mariánské kaple. Z radnice vede vchod do podzemních katakomb vzniklých z vinných sklepů, rozkládajících se pod celým městem. Na náměstí je řada domů z 16. – 18. stol. Renesanční verderberhaus s průjezdní branou pochází z l 1577 – 83 a protilehlý dům se sgrafitovou výzdobou fasády z r. 1576. Dominikánský kostel, dokončený r. 1296 byl jednou z prvních trojlodních staveb v Rakousku. Zámek Gatterburg pochází z let 1660 – 80. Barokní kostel sv. Štěpána byl postaven v r. 1728 na místě dřívějšího románského kostela. Na návrší nad městem stojí již poslední provozuschopný větrný mlýn z r. 1772. V jeho blízkosti jsou zbytky barokní křížové cesty a malý hřbitov, na němž jsou pohřbeni cizí státní příslušníci, kteří v průběhu 2. svět. války zemřeli v Retzu a nejbližším okolí. V Retzu se každoročně koná slavnost vinobraní. Slaví se tři dny. V tradičním vinařském průvodě, hornickém trhu a velkolepém šenkování letošního vína

ožívají staré vinařské tradice. K vrcholům patří obrovský ohňostroj a obě městské kašny, z nichž po celý jeden den nevytéká voda ale víno.

[41] Hrad Kaja – zřícenina hradu nad jižním břehem Dyje, postaveného v polovině 12. století pány z Chiowe (Kaja) jako součást obranné linie podél rakousko-moravské hranice. První písemná zmínka 1196. Niklas von Kaja prodal roku 1376 rodinné sídlo rakouskému vévodovi Rudolfovi IV. Habsburskému, který jej o 16 let později přenechal majitelům nedalekého Hardeggu. Ti na hradě nebydleli a zanedbávali jeho údržbu, čehož využili Jan a Jindřich z Lipé, kteří z něj koncem 14. století učinili loupeživé hnízdo, ze kterého přepadali vesnice v širokém okolí. Mezi lety 1425–27 jej dobyli husité, poslední rozmach zažil za pánů z Eytzingu, jimž patřil od roku 1430 jako léno. Opuštěn koncem 16. století. Od roku 1945 patří rodu Waldstein-Wartenberg, tedy původně českým Valdštejnům. Ti ho roku 1969 pronajali spolku, který zahájil jeho postupnou obnovu a zřídil zde malé museum.

[42] Hardeg – Nejmenší město Rakouska s farním kostelem sv. Víta z 1. pol. 13. stol. V podzemních prostorách se nalézá hrobka, do níž bylo pohřbeno několik generací pánů z Hardeggu. Pod kostelem stojí kruhový karner z r. 1160. Jeho spodní prostor sloužil jako kostnice, horní jako kaple. Hardegg leží na soutoku Dyje a jejího nejsilnějšího přítoku mezi Vranovem a Znojmem - potoka Fugnitz. Městečku dominuje hrad vystavěný ve 12. – 13. stol. Dnes jsou na hradě umístěny památky na Maxmiliána Habsburského, který byl jako mexický císař zavražděn r. 1867. Část expozice doplňují sbírky umění starých Mayů, Inků a Aztéků. Východisko turistických cest. Hraniční přechod pro pěší a cyklisty.

[43] Hardegská vyhlídka – Skýtá mimořádný pohled do údolí Dyje a na město Hardegg. Původní vyhlídkový altánek z roku 1885 se nazýval Luitgardinou vyhlídkou. Později zpusťl a byl zcela zničen. Altánek byl rekonstruován Rakouským klubem turistů a v roce 1990 byl jako dar předán tehdejší Správě CHKO Podyjí. Pod vyhlídkou jsou výrazné skalní amfiteátry s chráněnými druhy rostlin a živočichů.

[44] Čížov – obec v ochranném pásmu NP. První zmínka je z roku 1323. Kaple Panny Marie Bolestné z roku 1756. V okolí obce zjištěny nálezy z mladší doby kamenné. Dochovaná původní vesnická zástavba, dnes hojně využívána chalupáři. Obec je ze všech stran obklopena národním parkem. Je zde Návštěvnické středisko a Lesní správa - pracoviště Správy NP.

Na konci obce podél pohraniční silnice je zachována část ženíjň - technických zátarasů. Památník představující jedinou dochovanou ukázkou části bývalé želené opony v tehdejší Československé socialistické republice. Hermeticky uzavírala státní hranici s Rakouskem a Německou spolkovou republikou. Zátarasy byly opatřeny signální soustavou, která prakticky znemožňovala jeho nepozorované překonání. Linie této stavby byla několikrát přesunována směrem do vnitrozemí. Poslední verze měla podobu 20 m široké linie s drátěným plotem a signální stěnou, oraným pásem ošetřovaným totálním herbicidem a obslužnou asfaltovou komunikací. Součástí železné opony byla i různá přídavná ženíjň zařízení (ježkové a jehlanové zátarasy, dělobuchy, osvětlovací rampy, strážní věže apod.). Tento komplex zařízení znamenal i velký zásah do přírody a krajiny, který ještě dnes viditelně ovlivňuje území Národního parku Podyjí.

[45] Horní Břečkov – první písemnou historickou zmínkou o Břečkově je listina pocházející z 28. září 1323, kterou král Jan Lucemburský zaměnil s Jindřichem z Lipé zeměpanské statky moravské Vranov a Jevíčko za statek Tachovský v Čechách. Kostel v Břečkově je jedním z dvanácti nejstarších kostelů na jižní Moravě. Tento kostel byl zasvěcen sv. Klimentovi. Práví se, že původně na místě kostela stála kaple zvaná Zwölferin, která byla roku 1748 přestavěna nákladem Vranovské hraběnky Altmanové. Při přestavbě byl v kostelní zdi objeven kámen s vytesaným letopočtem 1198 a natřený červenou hlínkou.

[46] Strachotice, Micmanice – sídliště doložené již ve 12. stol. Na město povýšeno markhrabětem Karlem privilegiem z 19. 8. 1342, potvrzeno králem Ladislavem 22. 6. 1457. Znovu na žádost louckého opata císař Rudolf II. dne 16. 8. 1591 a zároveň městečku obnovil znak. Historické památky – Kostel Sv. Jiří ve Strachoticích, Kaple Sv. Andělů v Micmanicích, Vodní mlýn Micmanice. Technická památka – Dyjsko - mlýnský náhon

[47] Slup – dříve zvaná i Čule, německy Zulp, je poprvé zmíněna k roku 1046 v listině padělané ve 12. století. V pravé listině se mluví o Slupi roku 1228. Na městečko byla Slup povýšena teprve v roce 1860. Na pečeti z roku 1649 je v pečetním poli štít, u jeho spodku kopeček, z něhož vyrůstají tři lilie, prostřední směřuje kolmo vzhůru, pravá k pravému, levá k levému boku štítu.

Vodní mlýn ve Slupi (národní kulturní památka ve správě Technického muzea v Brně). Renesanční, nově zrekonstruovaná budova je vybavena čtyřmi různými mlýnskými složenými (české složení, kašové složení, umělecký mlýn a válcový mlýn), která jsou návštěvníkům předváděna v ukázkovém provozu. V obytných prostorách je umístěna nová expozice vývoje mlynářství od pravěku po 20. století. Budova mlýna náleží mezi nejvýznamnější a architektonicky nejpozoruhodnější objekty svého druhu na našem území. Původně šlo zřejmě o gotickou stavbu. V první čtvrtině 17. století byla budova radikálně přestavěna v pozdně renesančním stylu. Pozdější úpravy a přestavby objektu nenarušily ve svém celku tuto základní přestavbu a dnes je tedy budova mlýna ojedinělou památkou renesančního užitkového stavitelství.

[48] Jaroslavice – městečko na potoce Daníži se rozkládá v úrodné nížině v nadmořské výšce 189 metrů. Okolí Jaroslavice bylo osídleno již v době kamenné, jak o tom svědčí naleziště sídliště lovců mamutů. Z historických památek, které připomínají bezmála 900 let starou historii obce, jsou nejzajímavější následující: renesanční zámek spolu s přilehlým parkem a kašnou. Nejprve zde stála dřevěná tvrz, později hrad, který byl několikrát vypálen. V 16. stol. byl vystavěn renesanční zámek, v němž byly provedeny barokní úpravy v 17. stol. italským stavitelem Domenikem Martelim. V letech 1730-36 byla provedena druhá barokní přestavba podle návrhu Fišera Emanuela z Erlachu (osobní přítel hraběnky Palavicini). Stropní freska v zámecké kapli je od Antona Maulpertsche. Jaroslavický zámek měnil často majitele a tím posledním byl August von Spee. Od r. 1945 byl zámek vlastnictvím státu a od r. 1990 obce. Zámek je nepřístupný a nynější majitel zámek plánuje rekonstruovat. Farní kostel svatého Jiljí vystavěn v letech 1788-91 s třemi oltáři a dvěma zvony. Praníř z doby hrdelního práva (ulice Hrádecká), Mariánský sloup (nachází se na Náměstí

u artézské studny). Další významné barokní sochy jsou umístěny v zámeckém areálu, u kostela, na fotbalovém hřišti a v polích za obcí. Jsou to sochy sv. Donáta, sv. Antonína, Sv. Jana Nepomuckého, Nejsvětější Trojice aj.

[49] Velký Karlov – byl vybudován "na zelené louce" v 60. letech minulého století.

Krokodýlí farma – nachází se v hospodářské části nejmladší znojemské obce Velký Karlov a provozuje ji Agrodružstvo Jevišovice. K vidění je zde na 30 sedmiletých krokodýlích výrostků dlouhých až 3 m a 50 tří až pětiletých, kteří mají ke dvěma metrům. Jsou chováni v několika samostatných teráriích a prohlídková trasa vede po vyvýšené terase odkud je na všechny exempláře pěkný pohled.

[50] Lechovice – první písemná zmínka o obci je z roku 1287 a byla majetkem kostela svatého Michala ve Znojmě. V roce 1317 získává obec do majetku klášter svaté Kláry a z tohoto roku je první zmínka o zdejším kostele. V tomto období byla obec rozdělena na několik dílů a jednotlivě rozprodána. Lechovice byly sjednoceny v roce 1398 jejím majitelem se stává Jan z Vejtmile. Po té byla obec opět rozdělena a o spojení se zasloužil v roce 1412 nový majitel Ondřej z Bítovan. Po té se v držení obce vystřídalo několik šlechtických rodů a v roce 1660 se Lechovice stávají majetkem louckého kláštera. Ve 14. století stávala v obci tvrz, jež postupem času zcela zanikla. Ve středu obce najdeme pěknou zvoničku a v jejím sousedství sloup Nejsvětější Trojice z konce 18. století. Barokní zámek nedaleko obce byl postaven v roce 1740 jako letní rezidence kláštera v Louce. V roce 1824 nechal toto sídlo přestavět jeho majitel vídeňský měšťan J. Lang na patrový klasicistní zámek. V současné době je v zámku domov řádových sester svatého Františka. Poutní kostel Navštívení panny Marie stojící nedaleko zámku byl postaven v roce 1715 až 1720 v barokním stylu. Kostel je zajímavý svým křížovým půdorysem, dvěma věžemi a třemi kopulemi. Interiér kostela je bohatě zdobený freskami. Dnešní podoba kostela je z roku 1947, kdy prodělal rozsáhlé opravy, jelikož byl za druhé světové války značně poškozen. Severovýchodně se nad obcí zvedá Zámecký vrch. Na jižním úpatí tohoto kopce stojí budova zámku a nedaleko ní hodnotný poutní kostel Navštívení panny Marie. Zámek a kostel je obklopen parkem, ve kterém najdeme hrobní kapli Kübecků, několik kašen a památný dub.

[51] Hodonice – vinařská obec s přírodními rezervacemi v okolí. První písemná zmínka z roku 1281. Stojí zde původně románský kostel sv. Jakuba Staršího. Západně od vsi byly učiněny bohaté archeologické nálezy, dokládající téměř celý vývoj pravěkých kultur, zakončený kostrovými hroby z doby slovanské.

[52] Tasovice – je to rodná obec jednoho z největších moravsko-rakouských světců, sv. Klementa Hofbauera. Z obce vychází naučná stezka, věnovaná tomuto světcovi. V obci se nacházejí dva kostely. První z nich, zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie, pochází ze 17. století, druhý byl přestavěn na počest mnicha Klementa Maria Hofbauera z jeho rodného domu. Náměstí vévodí barokní sousoší sv. Jana Nepomuckého, panny Marie a sv. Šebestiána.

[53] Dyje – první zmínka o obci Dyje pochází již z roku 1283. Tehdy patřila pod Loucký klášter. V obci byl zámek, sídlo louckých proboštů. V roce 1280 stál na území obce kostel Sv. Vavřince, který byl za husitských válek zničen. Poté byl v roce 1768 položen základní kámen uprostřed vesnice pro stavbu nového kostela a v roce 1775 byl dokončen a zasvěcen Sv. Janu Nepomuckému. O malby se postaral **Franz Anton Maulbertsch**, jeden ze stěžejních osobností evropského barokního malířství. Kostel je památka I.řádu, která se v roce 2004 začala opravovat. Po veškerých opravách kostela by chtěla Moravská galerie v Brně v kostele pořádat výstavy.

[54] Vodní nádrž Vranov – největší vodní nádrž na Dyji. Přehradní zeď o délce 292 m a šířce 60 m byla postavena podle švýcarského projektu v letech 1930 až 1933. Délka jezera přes 30 km, dosahuje až k obci Podhradí nad Dyjí.

[55] Chvalatice – pozdně barokní kostel Nalezení sv. Kříže z doby kolem r. 1750, postavený na starších základech, později upravován. Na dvoře č. p. 59 poklona P. Marie Lurdské.

[56] Hrad Bítov – hrad byl založen v 11. stol. jako první z řetězce hradů na jižní hranici přemyslovského státu. První písemná zmínka o hradu Bítov pochází z roku 1061. Hrad byl založen na ostrožně na levém břehu říčky Želetavky. Hrad byl členěn na tři části oddělené navzájem valy. Svým vzhledem se ještě příliš nelišil od starších hradišť. Bítov zaujal významné místo ve znojemském úředním knížectví a v zastavení postupu německé kolonizace na sever. Další písemné zprávy o hradu pocházejí z 80. let 12. stol. kdy se český kníže Bedřich rozhodl v roce 1185 napadnout svého rivala znojemského knížete Konráda II. Otu a podle zprávy kronikáře Jarlocha vyplenil znojemskou provincii. Při tomto tažení však hrad Bítov nebyl dobyt. Kolem roku 1200 byl nahrazen původní hradecký systém novým rozdělením kraje a výrazem tohoto nového uspořádání je i početná řada zeměpanských správců hradu Bítova. Před polovinou 13. stol. začala přestavba Bítova, ze které je zachováno torzo válcové věže s břitem a torzo hradního paláce ukryté v hmotě pozdně gotických budov kolem nepravidelného nádvoří. Počátkem 14. stol. se Bítov dostává do rodu Lichtenburků z Bítova, kteří přistoupili k další přestavbě hradu a začali budovat jádro hradu na východní straně v místech dnešního paláce. V 17. stol. byl v majetku rodu Jankovských z Vlašimi a v té době byl přestavěn na barokní opevněný zámek. Další romantická gotizující přestavba byla provedena v letech 1811-1863 za Daunů. V hradní kapli se zachovala gotická dřevorezba Madony s dítětem z počátků 14. stol. Interiéry hradu zdobí hodnotná sbírka obrazů německých a rakouských romantiků a dále jsou zde vystaveny početné zoologické sbírky posledního majitele hradu barona Jiřího Haase.

[57] Hrad Cornštejn – byl vybudován v I. polovině 14. století na strategické poloze západní strany kopcovitého výběžku ze tří stran obtékaného řekou Dyjí, poblíž místa dřívějšího pravěkého hradiště. Vznikl na území původního hradeckého obvodu Bítovska, které přešlo koncem 13. století jako zástava do rukou Lichtenburků. Roku 1422 hrad údajně padl do rukou husitů. Po husitských válkách přistavěli Lichtenburkové k severní straně nový palác se sálem ve II. patře. Od roku 1460 držel Cornštejn Hynek z Lichtenburka a na Bítově, který odmítl přísahat věrnost králi Jiřímu z Poděbrad a podporován papežem Piem II. zahájil v roce 1463 otevřenou vzpouru. Jiří z Poděbrad hrad r. 1464 oblehl. V polovině roku 1465 byl Cornštejn králem dobyt, Lichtenburkům konfiskován a lénem udělen Jindřichovi Krajiří z Krajku. Po roce 1526 hrad opět přechází do vlastnictví Lichtenburků a k Bítovu. Od konce 16. století je hrad pustý.

Nynější podoba hradu je výsledkem jeho rozsáhlé rekonstrukce, kterou v 70. letech 20. století provádělo tehdejší Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Brně.

[58] Vranov nad Dyjí – původně zeměpanský hrad na ochranu jižní hranice přemyslovského státu, o němž se zmiňuje již Kosmova kronika r. 1100. Ve 14. stol. přechází do majetku šlechty. Městečkem od r. 1323. Po částečném zničení za třicetileté války a požárem r. 1665 zahajují koncem 17. stol. Althannové pravděpodobně podle plánů J. B. Fischera z Erlachu jeho přestavbu na barokní zámek. Architektonickým těžištěm zámku je Sál předků o rozměrech 25 x 15 x 15 m se sochami pánů z Althannu od T. Krackera a s freskou v kupoli od J. M. Rottmayra. Další významnou součástí zámku je zámecká kaple z přelomu 17. a 18. stol. s freskou v kupoli od I. Heinitze. Dalšími úpravami prošel zámek ještě v 18. stol. Tehdy bylo upraveno i zámecké okolí na přírodní park s řadou drobných staveb. Z nejstaršího období se dochovala pouze hradební zeď a tři věž. Po rekonstrukci v l. 1973 – 79 se stal vranovský zámek jedním z našich nejpozoruhodnějších státních zámků. V podhradí vznikla osada, povýšená r. 1515 na městečko. Kostel Nanebevzetí P. Marie je v jádru pozdně románský z pol. 13. stol., přestavěný kolem r. 1717 podle návrhu J. B. Fischera z Erlachu. Z téže doby pochází i fara, upravená na přelomu 18. a 19. stol. Koncem 18. stol. byla v obci založena manufaktura vyrábějící kvalitní kameninové výrobky se značkou Frain, která zanikla r. 1882. Na skalnatém návrší nad silnicí na Znojmo kříž hraběnky Mniskové z r. 1846 a u první serpentiny nahoře barokní kaple Nejsvětější Trojice z konce 18. stol.

[59] Lesná – na vých. okraji obce obnovený větrný mlýn holandského typu, v němž je zřízena vinárna. Muzeum motocyklů s cca 100 ks historických motocyklů, sidecarů a automobilů

[60] Horní Dunajovice – jsou větší vinařskou obcí. Byla k nim připojena osada Domčice jako místní část a společně mají 650 obyvatel. První písemná zmínka o obci je z roku 1358 a jejími majiteli byli vladykové z Dunajovic. V obci byla postavena vodní tvrz, jež je prvně zmíněná v roce 1386. V letech 1536 až 1586 byla tato tvrz přestavěna na renesanční zámek a obec byla povýšena na městečko. V držení městečka se vystřídala řada šlechtických rodů. V 1683 získává zámek Strahovský klášter. V 17. století prodělal zámek barokní přestavbu a v 18. století ztratilo městečko i zámek své postavení a zámek byl přebudován na sýpku. Kromě zámku dominuje obci kostel Nejsvětější Trojice pocházející z poloviny 16. století. Jeho dnešní podoba je po přestavbě v letech 1768 a 1969. V Domčicích najdeme pozdně barokní kapli svatého Jana Nepomuckého z počátku 19. stol. Severozápadním směrem od Horních Dunajovic je na toku Křepčičky vybudovaná zavlažovací nádrž Dunajovice, využívaná také jako přírodní koupaliště a u západního okraje Domčic je Domčický rybník. Východním směrem od obce jsou rozlehlé vinice a západním směrem se nad obcí zvedá Šibeniční kopec na jehož východní straně je přírodní památka Pod Šibeničním kopcem.

[61] Moravský Krumlov – Moravský Krumlov je město v Jihomoravském kraji, 26 km jihozápadně od Brna. Jeho historické jádro je i přes těžké poškození na konci II. světové války městskou památkovou zónou. O počátcích Moravského Krumlova neexistují žádné písemné doklady, ale bohaté archeologické nálezy ukazují, že území bylo osídleno již v době 3500 př. n. l. Osada zde zřejmě existovala již počátkem 12. století, ovšem písemné důkazy o Moravském Krumlově pocházejí z počátku 13. století. Kolem roku 1260 povýšil král Přemysl Otakar II. zdejší osadu na město. Místní jméno Krumlov, je zmiňováno v latinsky psaném listě Rudolfa Habsburského z 6. května 1277. Přívlastek „Moravský“ byl přidán kvůli odlišení od Českého Krumlova v polovině 17. století. Za napoleonských válek, r. 1809 po boji u Znojma, se utábořili Francouzi v počtu 10 tisíc mužů mezi Hostěradicemi a Krumlovem, směrem na Rokytnou. Z kaple sv. Floriána si udělali stáje a ševcovskou dílnu. Trvalo několik let, než se Krumlovsko z této rány vzpamatovalo. Další ranou byl r. 1866 – po bitvě u Hradce Králové přes Krumlov přešla vojska rakouska i pruská, která způsobila nejen materiální škodu, ale přinesla s sebou i cholera. 7. a 8. května 1945 město bombardovala Rudá armáda a při náletu bylo zasaženo 383 domů, z toho 113 zničeno do základů. Po válce se do zámku soustředily úřady z rozbořeného náměstí. Nato pak zde byla kasárna, různé podniky a nakonec v zámku do roku 1991 sídlilo železniční učiliště.

Mezi historické památky města patří zámek se zámeckým parkem. Hodnotný renesanční zámek Moravský Krumlov, přestavěný v 16. století z gotického hradu, má trpký osud: po privatizaci se záměrem vybudování víceúčelového centra již od roku 1992 nezadržitelně chátrá. Největším kladem zámku bylo umístění mimořádně cenného díla světoznámého malíře Alfonse Muchy - cyklu obrazů "Slovanská epopej" - v jeho interiérech.

Farní kostel Všech svatých, původně gotickou stavbu zpusťovali husité, byla obnovena již v roce 1446. V roce 1630 při zhozném požáru byl úplně zničen. O 16 let později pak na náklady knížat z Lichtensteina znovu postaven. Z původního kostela zůstala dochoována oblouková klenba, část čtverhranné věže a do trojúhelníku se sbíhající portál. V roce 1660 byl kostel zasvěcen "Všem svatým". Další rekonstrukce proběhala v roce 1785. V blízkosti kostela stojí fara, nově vystavena roku 1873.

Lichtensteinská hrobka, klasicistní hrobka, která se nachází v blízkosti kostela Všech svatých, nechala postavit kněžna Marie Eleonora z Oettingen - Spielbergu svému manželovi knížeti Karlu z Lichtenštejna v roce 1789. V hrobce jsou pohřbeni další členové rodu Lichtenštejnů. Posledně zde pohřbeným byl v roce 1908 Rudolf z Lichtenštejna, nejvyšší hofmistr císaře Františka Josefa I. Po bocích portálu jsou umístěny kamenné desky s reliéfovými rodovými znaky Lichtenštejnů a Oettingenů.

Knížecí dům – městský palác postaven krátce po roce 1614. Pozdější úpravy pocházejí z období po požáru v roce 1690.

Poutní kaple sv. Floriana – stojí na kopci Floriánek dříve zvaném Spielberg. Ke kapli, postavené jako díkůvzdání sv. Floriánu, se vztahuje legenda o záchraně knížete Antonína Floriána z Lichtensteina. Ten se jednou vracel z honu, za bouře se mu splasili koně a zázrakem se zastavili na okraji srázu. Na památku své záchrany dal kníže na kopci postavit kapli.

Klášter s kostelem sv. Bartoloměje – původní stavba z pol. 14. století. V době husitských válek byl klášter opuštěn a stavby byly pobořeny. Po mnohých opravách postupně v klášteře působili řeholníci řádu piaristů a paulínů. Při požáru města v roce 1682 původní klášterní budovy i kostel vyhořely. Interiér kostela byl přestavěn v barokním slohu.

Začátkem 18. století byly ke kostelu přistavěny dvě kaple. Po zrušení kláštera Josefem II. byla klášterní budova předána do soukromých rukou. Poslední vnější opravy kostela a bývalého kláštera probíhaly začátkem devadesátých let 20. století. Před kostelem svatého Bartoloměje barokní sousoší Ecce homo z konce 17. století.

Kostel sv. Vavřínce - tvoří dominantu části města Moravský Krumlov-Rakšice, jedná se o architektonicky hodnotnou jednoduší gotickou stavbu s hranolovou věží bez výraznějších pozdějších zásahů. Podle odborné literatury pochází z doby kolem roku 1500. Dochované architektonické prvky však svědčí o starším založení kostela v období rané či vrcholné gotiky. Kostel založili pravděpodobně již ve 13. století křížovníci s červenou hvězdou.

Kostel sv. Leopolda - nachází se v části města Rokytná. Současný kostel se poprvé připomíná v roce 1247. V této době byl zasvěcen sv. Hypolitu a patřil křížovníkům s červenou hvězdou. V roce 1734 kostel vyhořel i s celou vesnicí a nový byl postaven na troskách původního až v roce 1775. Zasvěcen byl sv. Leopoldu a věž byla přistavěna až o několik let později. Byl v ní jeden zvon a od roku 1846 dva.

Z dalších památek stojí za povšimnutí kaple Panny Marie a židovský hřbitov.

[62] Ivančice – byly založeny počátkem 13. století. Svého vrcholu dosáhly v 16. století, kdy zde sídlili českobratřští biskupové a pracovala zde tajná tiskárna. Po roce 1848 se Ivančice staly centrem hospodářského života celého okolí. Rodiště malíře Alfonse Muchy a herce Vladimíra Menšíka. Historické jádro města je městskou památkovou zónou.

Farní chrám Nanebevzetí Panny Marie je gotická stavba pochází ze 14. a 15. století. Hranolovitá věž kostela tvoří dominantu města. Původně stála samostatně a měla strážní funkci.

Románský kostel sv. Petra a Pavla v Řeznovicích - Pro svou výjimečnou architekturu nemá na území naší republiky obdoby. Byl postaven kolem roku 1160, renesanční loď pochází z r. 1505.

Kaple sv. Trojice (ulice J. Fibicha) – bývalá hřbitovní kaple, vybudována roku 1560, roku 1838 přistavěna věž a kruchta. Jednoduchá stavba s odsazenou apsidou a hranolovou věží na západě. V podvěží renesanční portál. Uvnitř oltář z roku 1655 a obraz sv. Trojice přemalovaný A. Muchou.

Poutní kaple sv. Jakuba stojí na jednom z nejvýše položených míst nad Ivančicemi. Původní stavba vznikla r. 1481. Křížová cesta je z 19. století. Každý rok se zde konají svatojakubské pouti.

Radnice - dům pánů z Lipé (správně Pírkův dům) je renesanční palác postavený na gotických základech původní tvrze. Vystavěn v letech 1607-1611 Antoniem Valdim, stavebníkem byl Šimon Pírko.

Stará radnice (Palackého náměstí 9) – datovaná do roku 1544, upravovaná po požáru roku 1763 a po roce 1850.

Palackého náměstí bylo vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Je zde řada historických domů.

Židovský hřbitov patří k nejstarším v České republice. Je zde 1500 zachovaných náhrobků z poloviny 16. stol. do r. 1946. Pohřebiště obětí rasové perzekuce ve 2.sv.v.

Viadukt přes řeku Jihlavu byl postavený v r. 1870 pro železniční trať Brno - Vídeň je vysoký 42 m a 360 m dlouhý. V 19. st. byl nejvýznamnějším technickým dílem svého druhu na území Rakouska-Uherska. Roku 1999 byl tento most sejmut a část s jedním pilířem byla ponechána jako technická památka.